ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1970

Vyhlásené: 23.11.1970 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

100

ZÁKON

zo 17. novembra 1970

o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Ďalší rozvoj a upevňovanie socialistického spoločenského zriadenia v Československej socialistickej republike, účinná ochrana verejného poriadku, bezpečnosti občanov a ich ústavných a iných zákonných práv a slobôd je základným záujmom našej spoločnosti. Významné úlohy na tomto úseku plní Zbor národnej bezpečnosti.
Služba v Zbore národnej bezpečnosti je celospoločensky významnou činnosťou. Kladie vysoké požiadavky na jeho príslušníkov z politickej, odbornej, mravnej, duševnej i telesnej stránky a je spojená i s ohrozením ich života a zdravia. Osobitné podmienky služby v Zbore národnej bezpečnosti vyžadujú preto i osobitnú úpravu služobného pomeru jeho príslušníkov.

PRVÁ ČASŤ
SLUŽOBNÝ POMER

Úvodné ustanovenia

§ 1

Tento zákon upravuje služobný pomer, najmä práva a povinnosti z neho vyplývajúce, ako aj základné otázky hmotného zabezpečenia príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti (ďalej len „príslušníci“).

§ 2

(1) Príslušníci sú v služobnom pomere k Zboru národnej bezpečnosti.

(2) V mene Zboru národnej bezpečnosti konajú a rozhodujú vo veciach služobného pomeru vo svojej pôsobnosti ministri vnútra a v rozsahu nimi určenom ďalšie orgány, náčelníci a velitelia aj v prípadoch ustanovených týmto zákonom (ďalej len „služobné orgány“).

(3) Náčelníci a velitelia sú v rozsahu svojej právomoci oprávnení ukladať podriadeným príslušníkom služobné úlohy, organizovať, riadiť a kontrolovať ich činnosť a dávať im na tento účel rozkazy a pokyny.

Prvá hlava
Vznik a zmeny služobného pomeru

§ 3
Podmienky prijatia a prijímacie konanie

(1) Do služobného pomeru môže byť prijatý československý štátny občan starší ako 18 rokov, ktorý o prijatie požiada a

a) je oddaný socialistickému spoločenskému zriadeniu,

b) je bezúhonný,

c) dosiahol požadovaný stupeň vzdelania,

d) je telesne a duševne spôsobilý na výkon služby a

e) vykonal základnú (náhradnú) vojenskú službu, pokiaľ podlieha brannej povinnosti.

(2) Služobné orgány sú povinné oboznámiť uchádzača o prijatie do služobného pomeru so základnými právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo služobného pomeru, najmä s podmienkami služby a s hmotným zabezpečením, a písomne ho upovedomiť o závere prijímacieho konania.

(3) Prijímacie konanie upraví minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 4
Vznik služobného pomeru

(1) Služobný pomer sa zakladá písomným rozhodnutím o prijatí uchádzača do služobného pomeru.

(2) Rozhodnutie o prijatí uchádzača do služobného pomeru musí obsahovať deň nástupu služby, vymenovanie do hodnosti, druh služobného zaradenia (funkciu), miesto nástupu služby (miesto služobného pôsobiska) a označenie služobného orgánu, ktorý o prijatí rozhodol; rozhodnutie má obsahovať aj platové zaradenie a dĺžku skúšobnej doby (§ 6 ods. 1 a 2). Ak je uchádzač výnimočne prijímaný do služobného pomeru na určitý čas, musí sa v rozhodnutí uviesť aj doba trvania služobného pomeru.

(3) Služobný pomer vzniká dňom, ktorý je určený v rozhodnutí o prijatí uchádzača do služobného pomeru ako deň nástupu služby, ak ju uchádzač nastúpi v tento deň.

§ 5
Služobná prísaha

(1) Príslušník skladá pri nástupe do služby služobnú prísahu; do výkonu služby smie byť zaradený až po jej zložení.

(2) Ak príslušník odmietne zložiť služobnú prísahu, skončí sa jeho služobný pomer dňom, keď k odmietnutiu došlo.

(3) Služobná prísaha znie:
„Ja, príslušník Zboru národnej bezpečnosti, slávnostne prisahám vernosť svojej socialistickej vlasti - Československej socialistickej republike, robotníckej triede a všetkému pracujúcemu ľudu vedenému Komunistickou stranou Československa.
Sľubujem, že budem čestným, udatným a disciplinovaným príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti, že budem neochvejne chrániť socialistické spoločenské a štátne zriadenie, zákonné práva občanov a verejný poriadok.

Budem zdokonaľovať svoju politickú pripravenosť na základe marxismu-leninismu, úroveň svojho všeobecného aj odborného vzdelania a dbať na svoju bezúhonnosť. Prísne budem ochraňovať štátne a služobné tajomstvo.

Budem vždy rozhodne bojovať proti nepriateľom svojej socialistickej vlasti, nepriateľom Zväzu sovietskych socialistických republík a ostatných spojeneckých socialistických krajín. Budem ochraňovať priateľstvo a upevňovať spoluprácu s ľudom Zväzu sovietskych socialistických republík a ostatných spojeneckých socialistických krajín a bojový zväzok s ich ozbrojenými bezpečnostnými zbormi.

Vynaložím všetky svoje sily a schopnosti a som pripravený nasadiť i život v boji za záujmy Československej socialistickej republiky a pri plnení jej internacionálnych záväzkov, v boji za víťazstvo mieru a komunizmu.

Tak prisahám!“

§ 6
Skúšobná doba

(1) Príslušníkovi sa pri prijatí do služobného pomeru určí skúšobná doba, ktorá je podľa druhu služby a kvalifikácie príslušníka najmenej tri mesiace a najviac 18 mesiacov. Zásady pre určenie dĺžky skúšobnej doby ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky; v týchto zásadách môže tiež ustanoviť, kedy možno skúšobnú dobu výnimočne odpustiť.

(2) Ak skúšobná doba má byť viac ako tri mesiace alebo ak sa má odpustiť, musí sa to uviesť v rozhodnutí o prijatí uchádzača do služobného pomeru.

(3) Určenú skúšobnú dobu možno so súhlasom príslušníka skrátiť, ak príslušník dosahuje v priebehu skúšobnej doby veľmi dobré výsledky vo výkone služby.

(4) V skúšobnej dobe príslušník nesmie byť zaradený do samostatného výkonu služby bezpečnostnej povahy s výnimkou prípadov ustanovených ministrom vnútra Československej socialistickej republiky.

(5) Po uplynutí skúšobnej doby služobný pomer trvá ďalej, pokiaľ sa podľa § 98 ods. 1 neskončil.

§ 7
Služobná rovnošata

Predpis o služobnej rovnošate, odznakoch a inom výstroji, ako aj o povinnosti príslušníkov ich nosiť, vydá minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 8
Hodnosti

Ustanovujú sa tieto hodnosti príslušníkov:

a) práporčícke: rotný, strážmajster, nadstrážmajster, podpráporčík, práporčík, nadpráporčík,

b) dôstojnícke: podporučík, poručík, nadporučík, kapitán, major, podplukovník, plukovník,

c) generálske: generálmajor, generálporučík, generálplukovník.

Vymenúvanie a povyšovanie do hodnosti

§ 9

(1) Pri prijatí do služobného pomeru je príslušník vymenovaný do hodnosti rotného; ak má úplné stredné vzdelanie, je vymenovaný do hodnosti strážmajstra, a ak má vysokoškolské vzdelanie, je vymenovaný do hodnosti podporučíka.

(2) Len čo sa úspešne skončí skúšobná doba, je príslušník povýšený do hodnosti strážmajstra; ak má úplné stredné vzdelanie, je povýšený do hodnosti nadstrážmajstra, a ak má vysokoškolské vzdelanie, je povýšený (vymenovaný) do hodnosti poručíka.

§ 10

(1) Príslušník má nárok na povýšenie do vyššej práporčíckej alebo dôstojníckej hodnosti, s výnimkou hodnosti plukovníka, ak spĺňa tieto podmienky:

a) vykonáva po určený čas funkciu, pre ktorú je ustanovená vyššia hodnosť, než ktorú skutočne má, a dosahuje dobré výsledky vo výkone služby,

b) od jeho posledného povýšenia uplynul určený čas výsluhy rokov v hodnosti a

c) spĺňa kvalifikačné predpoklady určené pre vykonávanú funkciu alebo pre hodnosť, do ktorej má byť povýšený.

(2) Kvalifikačné predpoklady a hodnosti pre funkcie, čas na výkon funkcie s vyššou hodnosťou, než akú príslušník skutočne má, a čas výsluhy rokov v hodnosti ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky.

(3) Do hodnosti podplukovníka a do vyšších hodností sa príslušník povýši, len ak má vysokoškolské vzdelanie. Povyšovanie do hodnosti plukovníka a generálskych hodností je výberové.

§ 11

Príslušník v práporčíckej hodnosti má nárok na

a) povýšenie do vyššej práporčíckej hodnosti, ak dosiahol po skončení skúšobnej doby úplné stredné vzdelanie,

b) vymenovanie do hodnosti podporučíka, ak po dobu dvoch rokov úspešne vykonáva funkciu, pre ktorú je ustanovená dôstojnícka hodnosť, a dosiahol úplné stredné vzdelanie,

c) vymenovanie do hodnosti poručíka, ak dosiahol po skončení skúšobnej doby vysokoškolské vzdelanie.

§ 12

(1) Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví podmienky, za ktorých môžu byť príslušníci, ktorí dosiahli vysokoškolské vzdelanie, vymenovaní pri prijatí do služobného pomeru do hodnosti poručíka alebo do vyššej hodnosti a po skončení skúšobnej doby povýšení do hodnosti nadporučíka alebo do vyššej hodnosti; ustanoví aj zásady pre vymenúvanie do hodnosti pri prijatí tých uchádzačov do služobného pomeru, ktorí už boli príslušníkmi Zboru národnej bezpečnosti alebo ozbrojených síl. Ak prijatie uchádzača do služobného pomeru v Zbore národnej bezpečnosti bezprostredne nadväzuje na skončenie jeho služobného pomeru v Zbore nápravnej výchovy alebo naopak, zachovávajú sa mu nadobudnuté práva a dosiahnutá hodnosť.

(2) Do práporčíckych a dôstojníckych hodností príslušníkov vymenúvajú a povyšujú príslušné služobné orgány. Do generálskych hodností vymenúva a povyšuje prezident Československej socialistickej republiky; návrhy na vymenúvanie a povyšovanie do generálskych hodností podáva, pokiaľ ide o príslušníkov v pôsobnosti ministra vnútra Československej socialistickej republiky, vláda Československej socialistickej republiky, a pokiaľ ide o ostatných príslušníkov, vláda Českej socialistickej republiky alebo vláda Slovenskej socialistickej republiky.

§ 13
Odňatie hodnosti

(1) Ministri vnútra vo svojej pôsobnosti

a) odnímu práporčícku alebo dôstojnícku hodnosť príslušníkovi, ktorý preukázal svojím konaním nepriateľský pomer k socialistickému zriadeniu,

b) môžu odňať práporčícku alebo dôstojnícku hodnosť príslušníkovi, ktorý sa dopustil konania, ktoré je v príkrom rozpore s morálnopolitickými požiadavkami ukladanými príslušníkovi.

(2) Odňatie práporčíckej alebo dôstojníckej hodnosti sa musí vopred prerokovať v osobitných komisiách zriadených ministrami vnútra.

(3) Generálsku hodnosť odníma za podmienok ustanovených v odseku 1 prezident Československej socialistickej republiky na návrh vlády (§ 12 ods. 2).

§ 14
Prepožičanie hodnosti

(1) Príslušníkovi možno prepožičať vyššiu hodnosť, než akú skutočne má, na čas, po ktorý to vyžaduje funkcia alebo služobné úlohy, ktorými bol poverený.

(2) Príslušníkovi, ktorému bola prepožičaná vyššia hodnosť, patria práva a povinnosti spojené s touto hodnosťou; prepožičanie hodnosti však nezakladá nárok na úpravu služobného príjmu.

(3) Hodnosť prepožičiavajú orgány uvedené v § 12 ods. 2.

Služobné hodnotenie

§ 15

(1) Služobné hodnotenie je základným podkladom pre rozhodovanie o vymenúvaní a povyšovaní príslušníkov do hodností, o ich ustanovovaní do funkcií a odvolávaní z nich, ako aj o ostatných zmenách ich služobného pomeru.

(2) Služobné hodnotenie spočíva v posúdení vzdelania, praxe a ďalších predpokladov potrebných na výkon funkcie, najmä morálno-politickej spôsobilosti a služobnej výkonnosti príslušníka. Záver služobného hodnotenia musí obsahovať posúdenie spôsobilosti príslušníka na službu so zreteľom na vykonávanú funkciu a odôvodnené návrhy na príslušné opatrenia.

(3) Služobné hodnotenie vykonávajú náčelníci a velitelia v priebehu skúšobnej doby a pred jej skončením, v ostatných prípadoch najmenej raz za tri roky. Podrobnosti o služobnom hodnotení ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky, ktorý môže tiež upraviť služobný postup vyplývajúci zo služobného hodnotenia.

§ 16

(1) Príslušník musí byť s obsahom služobného hodnotenia oboznámený.

(2) Služobné orgány sú povinné dbať, aby služobné zaradenie príslušníka zodpovedalo jeho služobnému hodnoteniu.

§ 17
Ustanovovanie do funkcií

(1) Služobné orgány ustanovujú príslušníkov do funkcií v súlade s potrebami Zboru národnej bezpečnosti, podľa dosiahnutej kvalifikácie a záveru služobného hodnotenia a so zreteľom na zdravotný stav príslušníkov.

(2) Do funkcie vyšetrovateľa môže byť ustanovený len príslušník, ktorý dosiahol vek najmenej 24 rokov a má vysokoškolské právnické vzdelanie. Podmienku vysokoškolského právnického vzdelania môžu ministri vnútra vo svojej pôsobnosti z dôležitých dôvodov výnimočne odpustiť, ak príslušník ustanovený do funkcie vyšetrovateľa inak dáva záruku riadneho výkonu tejto funkcie.

Prevedenie na inú funkciu

§ 18

(1) Príslušník musí byť prevedený na inú funkciu,

a) ak podľa posudku lekárskej komisie natrvalo stratil zo zdravotných dôvodov schopnosť vykonávať doterajšiu funkciu alebo by jej výkon bol na ujmu jeho zdravia alebo ak jeho schopnosť na výkon služby je zo zdravotných dôvodov trvalo zmenená,

b) ak dôjde v dôsledku organizačných zmien k zrušeniu jeho doterajšej funkcie,

c) ak nie je podľa záveru služobného hodnotenia spôsobilý vykonávať doterajšiu funkciu alebo

d) ak sa o jeho prepustení zo služobného pomeru rozhodlo podľa § 100 ods. 1 písm. e) alebo f) a jeho ponechanie v doterajšej funkcii do skončenia služobného pomeru nie je možné.

(2) Príslušník môže byť prevedený na inú funkciu,

a) ak o to sám požiadal z osobných alebo rodinných dôvodov alebo

b) ak bez viny služobných orgánov a napriek ich písomnému upozorneniu vykazuje sústavne neuspokojivé výsledky vo výkone služby.

(3) Prevedenie na inú funkciu sa vykoná odvolaním príslušníka z doterajšej funkcie a jeho ustanovením do inej funkcie v tom istom druhu služby, a ak to nie je možné, v inom druhu služby. Z doterajšej funkcie sa príslušník tiež odvolá, ak má byť ustanovený do vyššej funkcie. Pri ustanovovaní do inej funkcie sa postupuje podľa § 17.

(4) Prevedenie príslušníka na inú funkciu z niektorého z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. b) a c) a v odseku 2 písm. b) sa musí vopred prerokovať v osobitných komisiách zriadených služobnými orgánmi.

§ 19

Príslušníkovi, ktorý bol prevedený na inú funkciu podľa § 18 ods. 1 písm. a) alebo b), patrí doterajší funkčný plat ešte po dobu šiestich mesiacov, ak to je preňho výhodnejšie.

§ 20
Služobná cesta a preloženie

(1) Príslušník môže byť vyslaný na čas nevyhnutne potrebný na služobnú cestu.

(2) Príslušník môže byť preložený na výkon funkcie do iného miesta služobného pôsobiska na nevyhnutne potrebný čas, najdlhšie však na jeden rok, ak to vyžaduje dôležitý záujem služby;

opätovne môže byť takto preložený až po uplynutí dvoch rokov od skončenia posledného preloženia. Ak s tým príslušník súhlasí, môže byť preložený do iného miesta služobného pôsobiska aj na dlhší čas, prípadne opätovne preložený aj pred uplynutím dvoch rokov od skončenia posledného preloženia.

(3) Príslušník môže byť preložený aj do iného miesta služobného pôsobiska, ak o to sám požiada zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov.

(4) Príslušník môže byť trvalo preložený do iného miesta služobného pôsobiska bez svojho súhlasu, ak to nevyhnutne vyžaduje dôležitý záujem služby.

§ 21
Pozbavenie výkonu služby

(1) Ak sa príslušník stane dôvodne podozrivým, že závažne porušil služobnú povinnosť, najmä, že sa dopustil trestného činu, a ďalšie ponechanie vo výkone služby by ohrozovalo dôležitý záujem služby alebo priebeh prešetrovania činu, môže byť písomným rozhodnutím služobného orgánu dočasne pozbavený výkonu služby.

(2) Výkonu služby možno príslušníka pozbaviť len na čas nevyhnutne potrebný na objasnenie jeho konania, najdlhšie však na tri mesiace; tento čas môže výnimočne predĺžiť minister vnútra, najdlhšie však o ďalšie tri mesiace.

(3) Príslušníkovi, ktorý bol pozbavený výkonu služby, patrí odo dňa pozbavenia 30 %, a ak ide o ženatého príslušníka, 50 % služobného príjmu. Táto časť služobného príjmu sa zvyšuje o 10 % služobného príjmu na každé nezaopatrené dieťa, na ktoré príslušníkovi patrí výchovné alebo na ktoré platí výživné, najviac však do výšky 80 % služobného príjmu. Ak príslušník má v tomto čase iné pracovné príjmy, kráti sa mu znížený služobný príjem tak, aby úhrn tohto zníženého služobného príjmu a jeho iných pracovných príjmov nepresahoval jeho služobný príjem pred pozbavením výkonu služby. Počas väzby služobný príjem ani jeho časť príslušníkovi nepatrí.

(4) Ak sa pozbavenie výkonu služby skončí, doplatí sa príslušníkovi rozdiel, o ktorý bol jeho služobný príjem skrátený; to neplatí, ak bolo konanie, pre ktoré bol príslušník pozbavený výkonu služby, úmyselným trestným činom, za ktorý bol právoplatne odsúdený, alebo ak bol pre konanie, pre ktoré bol zbavený výkonu služby, prepustený zo služobného pomeru alebo ak sa mu z tohto dôvodu odňala hodnosť.

Druhá hlava
Služobná disciplína a disciplinárna právomoc

§ 22
Služobná disciplína

Služobná disciplína spočíva v dôslednom plnení služobných povinností ustanovených právnymi predpismi, služobnou prísahou, rozkazmi a pokynmi.

§ 23
Základné povinnosti príslušníkov

(1) Príslušník je povinný najmä

a) dôsledne a presne plniť úlohy vyplývajúce z oprávnenia a spoločenského poslania Zboru národnej bezpečnosti, uložené mu zákonmi, inými právnymi predpismi a rozkazmi a pokynmi nadriadených,

b) vykonávať svedomite a riadne službu podľa svojich síl, znalostí a schopností.

(2) Vo vzťahu k Zboru národnej bezpečnosti je príslušník povinný najmä

a) ohlásiť svojmu nadriadenému závady a nedostatky, ktoré ohrozujú alebo sťažujú výkon služby, a hroziacu škodu,

b) zakročiť, ak hrozí škoda a na jej odvrátenie treba neodkladný zákrok; nemusí tak urobiť, ak mu v tom bráni dôležitá okolnosť alebo ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu iné osoby,

c) zvyšovať svoje odborné a politické znalosti,

d) dodržiavať pravidlá služobnej zdvorilosti a správať sa i mimo služby tak, aby nestratil dôveru potrebnú na výkon služby.

(3) Ak sa príslušník domnieva, že rozkaz alebo pokyn jeho nadriadeného je v rozpore s právnym predpisom, je povinný nadriadeného na to upozorniť; ak nadriadený trvá na splnení rozkazu alebo pokynu, je príslušník povinný ho splniť. Príslušník je povinný odoprieť splnenie rozkazu alebo pokynu nadriadeného, ak by jeho splnením spáchal trestný čin; túto skutočnosť ohlási bez zbytočného prieťahu vyššiemu nadriadenému.

(4) Pracovný pomer a dohodu o pracovnej činnosti môže príslušník uzavrieť len so súhlasom služobného orgánu.

§ 24
Základné povinnosti náčelníkov a veliteľov

Náčelníci a velitelia sú ďalej vo vzťahu k podriadeným príslušníkom povinní najmä

a) organizovať, riadiť a kontrolovať výkon ich služby,

b) zabezpečovať, aby boli na výkon služby náležite politicky pripravení a odborne vyškolení a vycvičení,

c) vytvárať im priaznivé podmienky na výkon služby,

d) viesť ich k služobnej disciplíne, oceňovať ich iniciatívu a príkladné plnenie služobných povinností a vyvodzovať dôsledky z porušovania služobných povinností.

§ 25
Disciplinárna právomoc

Náčelníci a velitelia môžu podriadeným príslušníkom v rozsahu svojej právomoci udieľať odmeny a ukladať disciplinárne tresty.

§ 26
Odmeny

(1) Odmenami sú:

a) písomná pochvala,

b) peňažný alebo iný dar,

c) udelenie čestného odznaku,

d) mimoriadne povýšenie do vyššej hodnosti.

(2) Odmena musí byť úmerná záslužnému činu alebo príkladnému plneniu služobných povinností, za ktoré sa udeľuje.

§ 27
Disciplinárny priestupok

Disciplinárnym priestupkom je zavinené porušenie služobnej povinnosti príslušníka, pokiaľ nie je trestným činom, prečinom alebo priestupkom.

§ 28
Disciplinárne tresty

Disciplinárnymi trestami sú:

a) písomné pokarhanie,

b) zníženie služobného príjmu až o 10 % na čas najviac troch mesiacov,

c) odňatie čestného odznaku,

d) zníženie hodnosti o jeden stupeň na jeden rok.

Ukladanie disciplinárnych trestov

§ 29

(1) Za disciplinárny priestupok možno príslušníkovi uložiť niektorý z disciplinárnych trestov, ak na jeho nápravu a obnovenie služobnej disciplíny nepostačia iné, miernejšie výchovné prostriedky (výčitka, napomenutie, upozornenie).

(2) Pred uložením disciplinárneho trestu sa musí vždy objektívne zistiť skutkový stav; príslušníkovi sa musí pred uložením disciplinárneho trestu dať možnosť sa k veci vyjadriť a obhajovať sa.

(3) Pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho trestu sa prihliada na povahu disciplinárneho priestupku, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, na jeho následky, na mieru zavinenia a na doterajší postoj príslušníka k plneniu služobných povinností.

§ 30

(1) Disciplinárny trest možno uložiť najskôr nasledujúci deň po spáchaní disciplinárneho priestupku a len do 30 dní odo dňa, keď sa o disciplinárnom priestupku príslušný náčelník alebo veliteľ dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa spáchania disciplinárneho priestupku. Ak je konanie príslušníka, v ktorom možno vidieť porušenie služobnej disciplíny, predmetom vyšetrovania iného orgánu, začína sa lehota 30 dní na uloženie disciplinárneho trestu dňom, keď sa príslušný náčelník alebo veliteľ dozvedel o výsledku tohto vyšetrovania.

(2) Ak sa príslušník v priebehu jedného roka od právoplatného uloženia disciplinárneho trestu nedopustil ďalšieho disciplinárneho priestupku, posudzuje sa, ako by mu disciplinárny trest nebol býval uložený. Príslušný náčelník alebo veliteľ môže i pred uplynutím jedného roka rozhodnúť, že sa príslušník posudzuje, ako by mu disciplinárny trest nebol býval uložený, ak výkonom služby a správaním sa preukázal, že si to zasluhuje; ak však bol uložený disciplinárny trest zníženia hodnosti o jeden stupeň, môže tak príslušný náčelník alebo veliteľ urobiť len celkom výnimočne, najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od jeho uloženia, a len ak si to príslušník zaslúži pre mimoriadny záslužný čin.

(3) Čas, na ktorý bol príslušníkovi uložený disciplinárny trest zníženia hodnosti o jeden stupeň, sa nezapočítava do doby výsluhy rokov v hodnosti [§ 10 ods. 1 písm. b)].

(4) Uložením disciplinárneho trestu nie je príslušník zbavený povinnosti nahradiť škodu, ktorú disciplinárnym priestupkom spôsobil.

§ 31

Disciplinárny trest nemožno uložiť, ak príslušník bol za ten istý skutok potrestaný už súdom; ak disciplinárny trest bol uložený už prv, zruší sa s účinnosťou odo dňa uloženia.

Tretia hlava
Čas služby a čas odpočinku

§ 32
Dĺžka základného času služby v týždni

(1) Dĺžku základného času služby v týždni ustanovuje minister vnútra Československej socialistickej republiky; pritom prihliada na úpravu dĺžky týždenného pracovného času pracovníkov v pracovnom pomere.*)

(2) Služobný orgán môže určiť príslušníkovi kratší čas služby, ak o to príslušník požiada zo zdravotných alebo iných závažných dôvodov a nebráni v tom dôležitý záujem služby. Ak príslušníkovi bol určený kratší čas služby, patrí mu služobný príjem zodpovedajúci tomuto kratšiemu času služby.

§ 33
Rozvrhnutie základného času služby v týždni

O rozvrhnutí základného času služby v týždni rozhodujú príslušné služobné orgány; určia aj začiatok a koniec základného času služby v jednotlivých dňoch.

§ 34
Nepretržitý odpočinok medzi dvoma službami

(1) Základný čas služby v týždni sa rozvrhuje tak, aby príslušník mal medzi koncom jednej služby a začiatkom nasledujúcej služby nepretržitý odpočinok v trvaní aspoň 12 hodín a raz za týždeň nepretržitý odpočinok v trvaní aspoň 32 hodín.

(2) Minister vnútra Československej socialistickej republiky môže ustanoviť, v ktorých prípadoch možno nepretržitý odpočinok medzi dvoma službami výnimočne skrátiť až na šesť hodín a nepretržitý odpočinok v týždni až na 24 hodín.

§ 35
Prestávky v službe

Príslušník má najdlhšie po každých piatich hodinách nepretržitého výkonu služby nárok na prestávku na jedenie a oddych v trvaní najmenej 15 minút. Ak ide o službu, ktorej výkon nemôže byť prerušený, musí sa príslušníkovi aj bez prerušenia výkonu služby zaistiť primeraný čas na jedenie a oddych. Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví, v akom rozsahu sa prestávky na jedenie a oddych započítavajú do základného času služby v týždni.

§ 36
Služba vykonávaná nad základný čas služby v týždni a služba v deň nepretržitého odpočinku v týždni alebo vo sviatok

(1) Ak to vyžaduje dôležitý záujem služby, je príslušník povinný vykonávať službu nad určený základný čas služby v týždni a vykonávať službu v deň nepretržitého odpočinku v týždni alebo vo sviatok; ak takú službu vykonáva v noci alebo ak ju vykonáva v deň nepretržitého odpočinku v týždni alebo vo sviatok, patrí mu náhradné voľno.

(2) Nocou sa rozumie čas od 22 hodín do 6 hodín.

§ 37
Služba za mimoriadnych bezpečnostných opatrení

(1) V čase mimoriadnych bezpečnostných opatrení možno príslušníkovi nariadiť služobnú dosiahnuteľnosť alebo služobnú pohotovosť.

(2) Náčelníci a velitelia sú povinní zabezpečiť príslušníkom pri službe vykonávanej na uskutočnenie mimoriadnych bezpečnostných opatrení stravovanie a pri služobnej pohotovosti stravovanie a vhodné ubytovanie.

(3) Za čas služobnej pohotovosti a za službu vykonávanú na uskutočnenie mimoriadnych bezpečnostných opatrení nad určený základný čas služby v týždni patrí príslušníkovi osobitná odmena.

(4) Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví podrobnosti o nariaďovaní služobnej dosiahnuteľnosti a služobnej pohotovosti a výške osobitnej odmeny uvedenej v predchádzajúcom odseku; môže tiež ustanoviť, v ktorých ďalších prípadoch a v akom rozsahu možno príslušníkom nariadiť služobnú dosiahnuteľnosť.

§ 38
Vznik nároku na dovolenku

(1) Príslušník má nárok na dovolenku za kalendárny rok, ak v ňom vykonával službu aspoň 75 dní. Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví, ktoré časy sa posudzujú ako čas výkonu služby.

(2) Za kalendárny rok, v ktorom vznikol služobný pomer príslušníka, patrí mu pomerná časť dovolenky, aj keď nesplnil podmienku uvedenú v predchádzajúcom odseku.

§ 39
Dĺžka dovolenky

(1) Základná výmera dovolenky je 30 kalendárnych dní. Táto výmera sa predlžuje o 14 kalendárnych dní príslušníkovi, ktorý aspoň 14 kalendárnych dní dovolenky využije na kúpeľné liečenie na základe rozhodnutia lekárskej komisie.

(2) Pomerná časť dovolenky sa určí tak, že za každý kalendárny mesiac trvania služobného pomeru v kalendárnom roku patrí jedna dvanástina dovolenky. Ak služobný pomer vznikol najneskôr 15. deň v mesiaci, patrí príslušníkovi pomerná časť dovolenky i za tento kalendárny mesiac; za kalendárny mesiac, v ktorom sa služobný pomer skončil, mu patrí pomerná časť dovolenky, len ak v tomto mesiaci trval služobný pomer dlhšie ako 15 dní.

Nástup a prerušenie dovolenky

§ 40

(1) Dovolenka sa spravidla vyčerpáva vcelku; ak sa výnimočne poskytuje v častiach, musí byť aspoň jedna časť najmenej 14 kalendárnych dní.

(2) Dovolenku možno príslušníkovi poskytnúť ešte pred splnením podmienky ustanovenej v § 38 ods. 1. Ak však príslušník do konca kalendárneho roka túto podmienku nesplní, je povinný vrátiť služobný príjem, ktorý sa mu vyplatil za čas dovolenky alebo za jej pomernú časť, na ktorú mu nevznikol nárok; to neplatí v prípade uvedenom v § 38 ods. 2.

(3) Nástup dovolenky určuje príslušný náčelník alebo veliteľ, a to s prihliadnutím na záujmy služby aj na oprávnené požiadavky príslušníka. Deň nástupu dovolenky sa musí príslušníkovi oznámiť najmenej 15 dní vopred; táto lehota sa môže skrátiť, ak s tým príslušník súhlasí.

(4) Nástup dovolenky treba určiť tak, aby ju príslušník mohol vyčerpať spravidla do konca kalendárneho roka; ak príslušník zo služobných dôvodov alebo pre dôležité osobné prekážky v službe nemohol dovolenku v kalendárnom roku vyčerpať, je príslušný náčelník alebo veliteľ povinný poskytnúť mu ju tak, aby sa skončila najneskôr do 30. apríla budúceho roka.

(5) Ak to vyžaduje dôležitý záujem služby, môže príslušný náčelník alebo veliteľ zmeniť príslušníkovi pôvodne určený nástup dovolenky alebo ho odvolať z dovolenky; príslušník má nárok na náhradu nákladov, ktoré mu bez jeho zavinenia tým vznikli.

§ 41

(1) Ak príslušník je v čase dovolenky uznaný za neschopného služby pre chorobu alebo úraz, dovolenka sa mu prerušuje. Dovolenka sa prerušuje aj nástupom materskej dovolenky.

(2) Ak v čase dovolenky príslušníka prípadne sviatok na deň, ktorý je inak jeho obvyklým dňom služby, nezapočítava sa mu do dovolenky.

§ 42
Služobný príjem za čas dovolenky

(1) Príslušník má právo za čas dovolenky na služobný príjem v plnej výške. Na požiadanie príslušníka sa mu služobný príjem splatný v priebehu dovolenky musí vyplatiť už pred nastúpením dovolenky.

(2) Príslušníkovi patrí za nevyčerpanú dovolenku alebo za jej pomernú časť náhrada vo výške služobného príjmu zodpovedajúceho času nevyčerpanej základnej výmery dovolenky, pokiaľ dovolenku alebo jej pomernú časť nemohol vyčerpať

a) z naliehavých služobných dôvodov,

b) preto, že mu náčelník alebo veliteľ neurčil jej nástup,

c) pre prekážky v službe z dôvodu všeobecného záujmu a pre dôležité osobné prekážky v službe alebo

d) preto, že služobný pomer sa skončil.

§ 43
Krátenie dovolenky

Za každý deň neospravedlnenej neprítomnosti príslušníka v službe sa mu kráti dovolenka o dva kalendárne dni; dovolenka však sa nesmie skrátiť na menej než sedem kalendárnych dní.

§ 44
Vplyv skončenia služobného pomeru na dovolenku

(1) Príslušníkovi, ktorého služobný pomer sa skončil v priebehu kalendárneho roka, patrí za tento rok pomerná časť dovolenky, aj keď nesplnil podmienku uvedenú v § 38 ods. 1.

(2) Ak sa služobný pomer príslušníka skončil po vyčerpaní dovolenky alebo jej časti, je príslušník povinný vrátiť služobný príjem vyplatený mu za časť dovolenky, o ktorú mu bola dovolenka skrátená; za dovolenku alebo jej časť, na ktorú príslušníkovi nárok nevznikol, je príslušník povinný vrátiť služobný príjem, len ak sa služobný pomer skončil prepustením podľa § 100 ods. 1 písm. e) alebo f), odňatím hodnosti alebo stratou hodnosti.

§ 45
Dodatková dovolenka

(1) Príslušník, ktorý vykonáva po celý kalendárny rok zdraviu škodlivú alebo zvlášť obťažnú službu, má nárok aj na dodatkovú dovolenku v dĺžke siedmich kalendárnych dní. Ak príslušník túto službu vykonáva len po časť roka, patrí mu pomerná časť dodatkovej dovolenky.

(2) Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví, ktorá služba je zdraviu škodlivá alebo zvlášť obťažná.

(3) Za dodatkovú dovolenku nemožno poskytnúť náhradu podľa § 42 ods. 2; táto dovolenka sa musí vždy vyčerpať, a to prednostne.

§ 46
Služobné voľno

(1) Ak príslušník pre prekážky z dôvodu všeobecného záujmu (výkon verejných funkcií, občianskych povinností a iných úkonov vo všeobecnom záujme) alebo pre dôležité osobné prekážky nemôže vykonávať službu, má nárok na udelenie služobného voľna. Služobné voľno sa poskytuje na udelenie služobného voľna. Služobné voľno sa poskytuje na nevyhnutne potrebný čas.

(2) Príslušník, ktorému sa poskytlo služobné voľno pre prekážky v službe z dôvodu všeobecného záujmu, má počas tohto služobného voľna nárok na služobný príjem, pokiaľ mu podľa osobitných predpisov neposkytla odmenu alebo nevyplatila náhradu služobného príjmu organizácia, pre ktorú je činný.

(3) Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví, v ktorých prípadoch a v akom rozsahu sa poskytuje služobné voľno pre dôležité osobné prekážky v službe a v akom rozsahu patrí služobný príjem počas tohto služobného voľna.

§ 47
Služobné voľno bez nároku na služobný príjem

Príslušníkovi sa môže poskytnúť, ak o to požiada z vážnych dôvodov, služobné voľno na nevyhnutne potrebný čas bez nároku na služobný príjem.

Štvrtá hlava
Náležitosti príslušníkov, náhrady služobných výdavkov a výchovné

§ 48
Náležitosti

(1) Príslušník má nárok na peňažné a naturálne náležitosti. Peňažnými náležitosťami sú:

a) služobný príjem, ktorý tvorí funkčný plat, hodnostný plat, prídavok za výsluhu rokov, príplatky a odmeny,

b) osobitné jednorazové peňažné náležitosti.

(2) Služobný príjem sa určí predovšetkým podľa vykonávanej funkcie, dosiahnutej kvalifikácie a hodnosti, dĺžky a povahy služby, jej nebezpečnosti a zvýšenej námahy spojenej s jej výkonom.

(3) Podmienky nároku na jednotlivé druhy náležitostí, ich výšku, výplatné termíny a ďalšie podrobnosti ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky po prerokovaní s ministrom financií a ministrom práce a sociálnych vecí Československej socialistickej republiky.

§ 49
Splatnosť služobného príjmu

(1) Služobný príjem sa vypláca za celý kalendárny mesiac.

(2) Pri skončení služobného pomeru je služobný príjem splatný v deň skončenia služobného pomeru.

§ 50
Výplata služobného príjmu

(1) Služobný príjem sa vypláca príslušníkovi spravidla v služobnom čase a na pracovisku. Ak sa príslušník na výplatu nemôže ustanoviť z vážnych dôvodov, prípadne ak vykonáva službu na vzdialenom pracovisku, zašle sa mu služobný príjem v deň výplatného termínu alebo najneskôr v nasledujúci deň na náklad a nebezpečenstvo služobného orgánu.

(2) Na žiadosť príslušníka predloží mu služobný orgán na nahliadnutie doklady, na základe ktorých sa jeho služobný príjem vypočítal.

§ 51
Zdanenie služobného príjmu

Zdanenie služobného príjmu daňou zo mzdy sa spravuje všeobecnými právnymi predpismi.*)

§ 52
Zrážky zo služobného príjmu

(1) Zrážky zo služobného príjmu možno vykonať len na základe písomného súhlasu príslušníka. Inak možno zo služobného príjmu zraziť len

a) daň zo mzdy,

b) sumy prepadajúce štátu v dôsledku právoplatne uloženého nápravného opatrenia,

c) sumy postihnuté výkonom rozhodnutia nariadeným služobným orgánom, súdom alebo národným výborom (§ 123 ods. 3),

d) preplatky na dávkach nemocenského poistenia, pokiaľ je príslušník povinný ich vrátiť na základe vykonateľného rozhodnutia podľa predpisov o nemocenskom poistení,

e) neprávom prijaté sumy dávok sociálneho zabezpečenia, pokiaľ je príslušník povinný ich vrátiť na základe vykonateľného rozhodnutia podľa predpisov o sociálnom zabezpečení,

f) nevyúčtovaný preddavok na náhradu cestovných, sťahovacích a iných výdavkov,

g) pri skončení služobného pomeru služobný príjem vyplatený príslušníkovi za dovolenku alebo jej časť, pokiaľ je príslušník povinný ho vrátiť,

h) sumy materského príspevku, ktoré je príslušníčka povinná vrátiť na základe vykonateľného rozhodnutia podľa zákona o materskom príspevku.

(2) O výkone rozhodnutia zrážkami zo služobného príjmu a výchovného (§ 54 ods. 1) platia všeobecné právne predpisy.*) Naturálne náležitosti a osobitné jednorazové peňažné náležitosti sú z výkonu rozhodnutia vyňaté.

(3) Poradie zrážok zo služobného príjmu sa spravuje predpismi platnými pre pracovníkov v pracovnom pomere.**)

§ 53
Náhrady výdavkov poskytovaných príslušníkovi v súvislosti s výkonom služby

Príslušníkovi patrí náhrada cestovných, sťahovacích a iných výdavkov, ktoré mu vzniknú pri plnení služobných povinností; rovnako mu patrí náhrada za používanie vlastných predmetov potrebných na výkon služby, ak ich príslušník používa so súhlasom služobného orgánu. Podmienky nároku na náhradu týchto výdavkov, jej výšku a bližšie podrobnosti ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky po prerokovaní s ministrom financií a ministrom práce a sociálnych vecí Československej socialistickej republiky.

§ 54
Výchovné a jednorazová peňažná výpomoc

(1) Príslušníkovi s nezaopatrenými deťmi patrí výchovné. Podmienky pre poskytovanie výchovného, jeho výšku a bližšie podrobnosti upravujú osobitné predpisy.***)

(2) V mimoriadnych, zvlášť odôvodnených prípadoch môže sa príslušníkovi na jeho žiadosť poskytnúť jednorazová peňažná výpomoc. O priznaní jednorazovej peňažnej výpomoci a jej výške rozhodujú ministri vnútra vo svojej pôsobnosti.

§ 55
Splnomocnenie na prijatie služobného príjmu

Príslušník môže na prijatie služobného príjmu písomne splnomocniť inú osobu. Manželovi možno služobný príjem vyplatiť len na základe písomného splnomocnenia. Bez písomného splnomocnenia možno vyplatiť služobný príjem inej osobe než príslušníkovi, len pokiaľ to ustanovuje zákon. Tieto ustanovenia sa vzťahujú i na výplatu osobitných jednorazových peňažných náležitostí, náhrad výdavkov poskytovaných príslušníkovi v súvislosti s výkonom služby, výchovného a jednorazovej peňažnej výpomoci.

Piata hlava
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri výkone služby

§ 56
Povinnosti služobných orgánov

(1) Starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia príslušníkov pri výkone služby zaisťujú služobné orgány.

(2) Služobné orgány sú povinné najmä

a) dbať pri tvorbe služobných predpisov na požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby,

b) kontrolovať dodržiavanie predpisov, rozkazov a pokynov vydaných na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby,

c) zisťovať príčiny služobných úrazov a chorôb z povolania a sústavne vytvárať podmienky pre predchádzanie služobným úrazom a chorobám z povolania, ako aj ochoreniam vznikajúcim vplyvom prostredia, v ktorom príslušník vykonáva službu.

(3) Služobné orgány sú povinné starať sa aj o bezpečnosť a ochranu zdravia všetkých osôb, ktoré sa s ich vedomím zdržiavajú na pracoviskách Zboru národnej bezpečnosti.

(4) Predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby príslušníkov vydáva minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 57
Povinnosti príslušníkov

Príslušníci sú najmä povinní

a) dodržiavať predpisy, rozkazy a pokyny vydané na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby,

b) používať pri výkone služby predpísané ochranné zariadenia a ochranné služobné prostriedky,

c) zúčastniť sa na školení a výcviku uskutočňovanom ministerstvami vnútra v záujme zvýšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby a podrobiť sa určeným skúškam a lekárskym prehliadkam,

d) oznamovať náčelníkom alebo veliteľom nedostatky a závady, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť a zdravie príslušníkov pri výkone služby.

§ 58
Štátny odborný dozor

Štátny odborný dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri výkone služby upravujú osobitné predpisy.*)

Šiesta hlava
Starostlivosť o príslušníkov

§ 59
Podmienky pre výkon služby

(1) Služobné orgány vytvárajú príslušníkom podmienky pre riadny, hospodárny a pokiaľ možno bezpečný výkon služby.

(2) Služobné orgány sú najmä povinné

a) zabezpečovať pre príslušníkov zdravotnícku starostlivosť,

b) zriaďovať, udržiavať a zlepšovať hygienické a sociálne zariadenia,

c) starať sa o vzhľad, úpravu a zlepšovanie pracovísk,

d) vytvárať priaznivé podmienky pre závodné stravovanie zodpovedajúce zásadám správnej výživy,

e) zabezpečovať riadne ubytovanie príslušníkov,

f) zriaďovať a udržiavať pre ne kultúrne, rekreačné a telovýchovné zariadenia.

Zvyšovanie kvalifikácie príslušníkov

§ 60

(1) Služobné orgány sú povinné starať sa o sústavné a plánovité zvyšovanie kvalifikácie príslušníkov, najmä novoprijatých a mladých príslušníkov. Za tým účelom najmä

a) zabezpečujú vzdelanie príslušníkov v školských zariadeniach ministerstiev vnútra,

b) vysielajú príslušníkov na štúdium na iných školách,

c) umožňujú príslušníkom študijnú a praktickú činnosť na príslušných odborných pracoviskách za účelom získania a prehlbovania potrebných odborných skúseností.

(2) Služobné orgány môžu príslušníkom, ktorí študujú na školách, s ich súhlasom alebo na ich žiadosť vhodne rozvrhnúť základný čas služby v týždni. Na toto štúdium sa príslušníkom poskytuje služobné voľno a hmotné zabezpečenie v rozsahu a za podmienok, ktoré ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 61

(1) Zbor národnej bezpečnosti môže s príslušníkom uzavrieť dohodu, ktorou sa Zbor národnej bezpečnosti zaväzuje umožniť príslušníkovi získanie alebo zvýšenie kvalifikácie v dennom štúdiu a príslušník sa zaväzuje zotrvať po skončení štúdia v služobnom pomere aspoň po trojnásobok času stráveného štúdiom alebo uhradiť Zboru národnej bezpečnosti náklady spojené so získaním alebo zvyšovaním kvalifikácie alebo ich časť. Náhradu nákladov spojených so základnou prípravou na výkon služby nemožno požadovať.

(2) Dohoda sa musí uzavrieť písomne a musia sa v nej uviesť

a) druh kvalifikácie a spôsob jej získania alebo zvýšenia,

b) čas, po ktorý sa príslušník zaväzuje zotrvať po skončení štúdia v služobnom pomere, a

c) výška náhrady nákladov, ktoré bude príslušník povinný uhradiť, ak nesplní svoj záväzok, inak je dohoda neplatná.

(3) Ak príslušník nesplní svoj záväzok len čiastočne, povinnosť náhrady nákladov sa pomerne zníži.

(4) Povinnosť náhrady nákladov zaniká úplne, ak sa služobný pomer skončil prepustením z niektorého z dôvodov uvedených v § 100 ods. 1 písm. a) až c).

(5) Výšku náhrady nákladov, ktoré možno na príslušníkovi požadovať, ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky; môže tiež ustanoviť, v ktorých prípadoch možno príslušníkovi náhradu nákladov úplne alebo čiastočne odpustiť.

§ 62
Uloženie zvrškov a dopravných prostriedkov

Služobné orgány sú povinné zaistiť bezpečnú úschovu zvrškov a osobných predmetov, ktoré príslušníci obvykle nosia do služby, ako aj obvyklých dopravných prostriedkov príslušníkov, pokiaľ ich používajú na cestu do služby a späť. Túto povinnosť majú i voči všetkým ostatným osobám, pokiaľ tieto osoby sú pre ne činné na pracoviskách Zboru národnej bezpečnosti.

§ 63
Preventívna rehabilitácia

(1) Preventívna rehabilitácia v trvaní 14 dní v kalendárnom roku sa poskytuje

a) výkonným letcom, palubnému obsluhujúcemu personálu a pyrotechnikom starším, ako 40 rokov,

b) všetkým príslušníkom starším ako 45 rokov,

c) ostatným príslušníkom, ak to určí príslušná lekárska komisia.

(2) Preventívna rehabilitácia sa neposkytne príslušníkom, u ktorých bolo rozhodnuté o ich prepustení, ktorí požiadali o uvoľnenie alebo u ktorých to vylučuje ich zdravotný stav. Preventívna rehabilitácia sa nemusí poskytnúť príslušníkovi v prvom roku jeho služobného pomeru alebo v kalendárnom roku, v ktorom sa účel jeho preventívnej rehabilitácie dosiahol poskytnutím kúpeľnej starostlivosti.

(3) Príslušník stráca nárok na preventívnu rehabilitáciu v kalendárnom roku, ak nenastúpi na ňu alebo ak ju nevyčerpá v určenom, prípadne náhradnom termíne. Náhradné termíny na nástup preventívnej rehabilitácie sa určia príslušníkom, ktorí na preventívnu rehabilitáciu nemohli nastúpiť v pôvodne určenom termíne zo služobných dôvodov alebo zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov; náhradný termín sa môže tiež určiť, ak príslušník z týchto dôvodov vyčerpal preventívnu rehabilitáciu len čiastočne.

(4) Spôsob uskutočňovania preventívnej rehabilitácie, jej vzťah ku kúpeľnej starostlivosti a ďalšie podrobnosti určí minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 64
Zabezpečenie pri neschopnosti na výkon služby a v starobe

Zabezpečenie príslušníkov pri neschopnosti na výkon služby z dôvodov choroby, úrazu, ťarchavosti a materstva a zabezpečenie pri invalidite a v starobe upravujú osobitné predpisy.*)

§ 65
Starostlivosť o príslušníkov so zmenenou schopnosťou na výkon služby

(1) Ak je schopnosť príslušníka na výkon služby zo zdravotných dôvodov trvalo zmenená, určí mu príslušná lekárska komisia zdravotnú klasifikáciu a potrebné obmedzenie výkonu služby.

(2) Príslušníka, ktorého schopnosť na výkon služby je zo zdravotných dôvodov trvalo zmenená alebo ktorý podľa posudku lekárskej komisie natrvalo stratil zo zdravotných dôvodov schopnosť vykonávať doterajšiu funkciu alebo ktorému by jej výkon bol na ujmu zdravia, sú služobné orgány povinné previesť na funkciu, ktorá zodpovedá jeho zdravotnému stavu a je primeraná jeho schopnostiam, skúsenostiam a doterajšiemu služobnému zaradeniu, a vytvárať mu pre výkon služby podmienky vhodné vzhľadom na jeho zdravotný stav.

Osobitné podmienky na výkon služby príslušníčok Zboru národnej bezpečnosti

§ 66

(1) Príslušníčka nesmie byť ustanovená do funkcie ani zaraďovaná do služieb, ktorých výkon je pre ňu fyzicky neprimeraný, škodí jej organizmu alebo ohrozuje jej materské poslanie. Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví po prerokovaní s ministrami zdravotníctva Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky funkcie a služby zakázané všetkým príslušníčkam, ťarchavým príslušníčkam a matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode.

(2) Ťarchavá príslušníčka rovnako nesmie byť ustanovená do funkcie ani zaraďovaná do služieb, ktorých výkon podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej ťarchavosť zo zdravotných dôvodov tkvejúcich v jej osobe. To platí obdobne o matke do konca deviateho mesiaca po pôrode.

§ 67

Ťarchavá príslušníčka a príslušníčka starajúca sa o dieťa mladšie ako jeden rok sa nesmú zaraďovať do nočných služieb, do služieb vykonávaných nad základný čas služby v týždni ani do služieb vykonávaných na uskutočnenie mimoriadnych bezpečnostných opatrení. Do výkonu služby na uskutočnenie mimoriadnych bezpečnostných opatrení sa nesmú zaraďovať ani príslušníčky, ktoré sa starajú o deti mladšie ako 15 rokov.

§ 68

(1) Ak ťarchavá príslušníčka vykonáva funkciu, ktorej výkon je ťarchavým príslušníčkam zakázaný alebo podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej ťarchavosť, sú služobné orgány povinné dočasne ju previesť na funkciu, ktorá je pre ňu vhodná a v ktorej môže dosahovať rovnaký služobný príjem ako v doterajšej funkcii. To platí obdobne o matke do konca deviateho mesiaca po pôrode.

(2) Ak príslušníčka dosahuje vo funkcii, na ktorú bola prevedená, bez svojho zavinenia nižší služobný príjem, poskytuje sa jej na vyrovnanie tohto rozdielu vyrovnávací príspevok podľa predpisov o nemocenskom poistení.**)

§ 69

Ťarchavé príslušníčky a príslušníčky starajúce sa o dieťa mladšie ako osem rokov sa môžu vysielať na služobné cesty mimo obvodu obce služobného pôsobiska alebo dočasne alebo natrvalo preložiť do iného miesta služobného pôsobiska len so svojím súhlasom.

§ 70

(1) Služobné orgány sú povinné pri zaraďovaní do služby prihliadať aj na potreby príslušníčok starajúcich sa o deti.

(2) Služobné orgány určia príslušníčke starajúcej sa o dieťa mladšie ako 15 rokov alebo ťarchavej príslušníčke na jej žiadosť kratší čas služby alebo ho inak vhodne upravia, ak v tom nebráni dôležitý záujem služby.

(3) Príslušníčke, ktorej bol určený kratší čas služby, patrí služobný príjem zodpovedajúci tomuto kratšiemu času služby.

§ 71

(1) Nárok príslušníčok na materskú dovolenku, ďalšiu materskú dovolenku a na prestávky na dojčenie sa správa predpismi platnými pre pracovníčky v pracovnom pomere.*)

(2) Ak príslušníčka požiada služobný orgán o poskytnutie dovolenky tak, aby nadväzovala bezprostredne na skončenie materskej dovolenky, je služobný orgán povinný jej žiadosti vyhovieť.

Siedma hlava
Náhrada škody

Prvý oddiel
Zodpovednosť príslušníkov za škodu spôsobenú Zboru národnej bezpečnosti

Všeobecná zodpovednosť

§ 72

(1) Príslušník zodpovedá Zboru národnej bezpečnosti za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením svojich povinností pri plnení služobných úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

(2) Ak škoda bola spôsobená aj porušením povinností zo strany Zboru národnej bezpečnosti, zodpovednosť príslušníka sa pomerne obmedzí.

(3) Zavinenie príslušníka preukazuje príslušný služobný orgán s výnimkou prípadov uvedených v § 75 a 76.

(4) O náhrade škody podľa tohto oddielu rozhoduje služobný orgán.

§ 73

Príslušník nezodpovedá za škodu,

a) ktorá vyplýva z rizika riadneho výkonu služby,

b) ktorú spôsobil pri odvracaní nebezpečenstva hroziaceho životu alebo zdraviu alebo škody hroziacej majetku, ak tento stav sám úmyselne nevyvolal a počínal si pri tom spôsobom primeraným okolnostiam.

§ 74

Od príslušníka, ktorý vedome nezakročil proti hroziacej škode alebo neohlásil hroziacu škodu [§ 23 ods. 2 písm. a) a b)], môže služobný orgán požadovať, aby prispel na úhradu škody, ktorá bola Zboru národnej bezpečnosti spôsobená, v rozsahu primeranom okolnostiam prípadu, pokiaľ ju nemožno uhradiť inak. Pritom sa prihliada najmä na to, čo bránilo splneniu povinnosti a aký je spoločenský význam škody, ako i na osobné a majetkové pomery príslušníka, ktorý povinnosť nesplnil. Výška náhrady škody nesmie však presiahnuť sumu rovnajúcu sa trojnásobku jeho hrubého mesačného služobného príjmu.

§ 75

Zodpovednosť za schodok na zverených hodnotách, ktoré je príslušník povinný vyúčtovať

(1) Ak príslušník prevzal na základe dohody o hmotnej zodpovednosti zodpovednosť za hodnoty zverené na vyúčtovanie (hotovosti, ceniny, materiálové zásoby, tovar a iné hodnoty), zodpovedá za vzniknutý schodok. V dohodách sa môže s príslušníkmi súčasne dojednať, že ak budú vykonávať službu s viacerými príslušníkmi, ktorí uzavreli dohodu o hmotnej zodpovednosti, zodpovedajú s nimi za schodok spoločne.

(2) Dohoda o hmotnej zodpovednosti sa musí uzavrieť písomne, inak je neplatná.

(3) Príslušník sa zbaví zodpovednosti úplne, prípadne čiastočne, ak preukáže, že schodok vznikol úplne alebo čiastočne bez jeho zavinenia.

(4) Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví funkcie, pre výkon ktorých je uzavretie dohody o hmotnej zodpovednosti nevyhnutné.

§ 76

Zodpovednosť za stratu zverených predmetov

Príslušník zodpovedá za stratu súčastí výstroja, výzbroje, nástrojov a iných predmetov, ktoré mu boli zverené na písomné potvrdenie. Tejto zodpovednosti sa zbaví, ak preukáže, že stratu nezavinil.

Rozsah náhrady škody

§ 77

(1) Príslušník, ktorý zodpovedá za škodu, je povinný nahradiť skutočnú škodu, a to v peniazoch, ak ju neodčiní uvedením do predošlého stavu.

(2) Výška náhrady škody spôsobenej z nedbalosti nesmie však presiahnuť u jednotlivého príslušníka trojnásobok jeho hrubého mesačného služobného príjmu. Toto obmedzenie neplatí, ak škoda bola spôsobená v opilosti, ktorú si príslušník sám privodil, alebo na zverených hodnotách, ktoré je príslušník povinný vyúčtovať, alebo stratou zverených predmetov.

(3) Ak škoda bola spôsobená aj Zborom národnej bezpečnosti, je príslušník povinný nahradiť pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia.

(4) Ak zodpovedá za škodu niekoľko príslušníkov, je každý z nich povinný uhradiť pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia; ak niektorý z nich spôsobil škodu úmyselne, zodpovedá za celú škodu.

§ 78

(1) Pri spoločnej zodpovednosti za schodok sa jednotlivým príslušníkom určí podiel náhrady podľa pomeru ich hrubých služobných príjmov, pričom služobný príjem ich náčelníka a jeho zástupcu sa započítava v dvojnásobnej výške.

(2) Podiel náhrady určený podľa predchádzajúceho odseku nesmie u jednotlivých príslušníkov, s výnimkou náčelníka a jeho zástupcu, presiahnuť sumu rovnajúcu sa ich hrubému mesačnému služobnému príjmu. Ak sa takto určenými podielmi neuhradí celá škoda, uhradiť zvyšok sú povinní náčelník a jeho zástupca podľa pomeru svojich hrubých služobných príjmov.

(3) Ak sa zistí, že schodok alebo jeho časť bola zavinená niektorým zo spoločne zodpovedných príslušníkov, uhradí schodok tento príslušník podľa miery svojho zavinenia. Zostávajúcu časť schodku uhradia všetci spoločne zodpovední príslušníci podielmi určenými podľa predchádzajúcich odsekov.

§ 79

Pri určení výšky škody na veci sa vychádza z jej ceny v čase poškodenia. Ak je určená maloobchodná cena, vychádza sa z tejto ceny a prihliada sa na prípadné opotrebovanie veci.

§ 80

(1) Ak škoda bola spôsobená z nedbalosti, možno určiť výšku náhrady škody nižšou sumou, než je skutočná škoda, prípadne než je trojnásobok hrubého mesačného služobného príjmu. Ak ide o škodu spôsobenú v opilosti alebo na zverených hodnotách, ktoré je príslušník povinný vyúčtovať, alebo stratou zverených predmetov, môže náhradu škody nižšou sumou určiť len odvolací orgán alebo, ak ide o škodu spôsobenú trestným činom, aj súd.

(2) Pri určovaní výšky náhrady škody sa prihliada najmä na pomer príslušníka k službe a k majetku v socialistickom vlastníctve, na spoločenský význam škody, na to, ako k nej došlo, a na osobné a majetkové pomery príslušníka.

§ 81

(1) Výšku požadovanej náhrady škody určujú služobné orgány po prerokovaní s príslušníkom tak, aby rozhodnutie o náhrade škody bolo príslušníkovi oznámené spravidla do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistilo, že škoda vznikla a že za ňu príslušník zodpovedá.

(2) Ak škoda bola spôsobená trestným činom a príslušník nie je ochotný ju uhradiť vo výške určenej služobným orgánom, rozhodne služobný orgán o povinnosti príslušníka uhradiť škodu, len ak o nej nerozhodol súd.

Druhý oddiel
Zodpovednosť Zboru národnej bezpečnosti za škodu spôsobenú príslušníkom

Všeobecná zodpovednosť

§ 82

(1) Ak bola príslušníkovi pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním spôsobená škoda porušením právnej povinnosti, zodpovedá mu za ňu Zbor národnej bezpečnosti.

(2) Zbor národnej bezpečnosti zodpovedá príslušníkovi aj za škodu, ktorú mu spôsobili porušením právnej povinnosti v rámci plnenia služobných úloh služobné orgány.

(3) O náhrade škody podľa tohto oddielu rozhoduje služobný orgán.

§ 83

Ak služobný orgán preukáže, že škodu zavinil aj poškodený príslušník, zodpovednosť Zboru národnej bezpečnosti sa pomerne obmedzí.

§ 84

(1) Zbor národnej bezpečnosti je povinný uhradiť príslušníkovi skutočnú škodu, a to v peniazoch, ak škodu neodčiní uvedením do predošlého stavu. Ak ide o škodu na zdraví, platí pre spôsob a rozsah jej náhrady ustanovenie o služobných úrazoch s tým obmedzením, že nepatrí jednorazové mimoriadne odškodnenie a jednorazové odškodnenie pozostalých.

(2) Pri určovaní výšky škody na veci sa vychádza z jej ceny v čase poškodenia.

Zodpovednosť za škodu pri služobných úrazoch a chorobách z povolania

§ 85

(1) Ak došlo pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu príslušníka na zdraví alebo k jeho smrti úrazom (ďalej len „služobný úraz“), zodpovedá za škodu tým vzniknutú Zbor národnej bezpečnosti. Služobným úrazom nie je úraz, ktorý sa príslušníkovi prihodil na ceste do služby a späť.

(2) Ako služobný úraz sa posudzuje aj úraz, ktorý príslušník utrpel pre výkon služby.

(3) Za škodu spôsobenú príslušníkovi chorobou z povolania zodpovedá Zbor národnej bezpečnosti, ak príslušník vykonával v ňom službu naposledy pred jej zistením za podmienok, z ktorých vzniká choroba z povolania, ktorou bol postihnutý. Chorobami z povolania sú choroby uvedené v predpisoch o sociálnom zabezpečení, ak vznikli za podmienok tam uvedených.

§ 86

(1) Zbor národnej bezpečnosti sa celkom zbaví zodpovednosti, ak preukáže, že

a) škoda bola spôsobená tým, že postihnutý príslušník svojím zavinením porušil predpisy, rozkazy alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby, hoci bol s nimi riadne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali, alebo

b) škodu si spôsobil postihnutý príslušník svojou opilosťou a Zbor národnej bezpečnosti nemohol škode zabrániť, a že tieto skutočnosti boli jedinou príčinou škody.

(2) Zbor národnej bezpečnosti sa čiastočne zbaví zodpovednosti, ak preukáže, že

a) postihnutý príslušník porušil svojím zavinením predpisy, rozkazy alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby, hoci bol s nimi riadne oboznámený, a že toto porušenie bolo jednou z príčin škody,

b) jednou z príčin škody bola opilosť postihnutého príslušníka alebo

c) príslušníkovi vznikla škoda preto, že si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa tak, že je zrejmé, že hoci neporušil predpisy, rozkazy alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby, konal ľahkomyselne a musel si pritom byť vzhľadom na svoju kvalifikáciu a skúsenosti vedomý, že si môže zaviniť úraz alebo chorobu z povolania.

(3) Ak sa Zbor národnej bezpečnosti zbaví zodpovednosti čiastočne, určí sa časť škody, ktorú nesie príslušník, podľa miery jeho zavinenia; v prípade uvedenom v predchádzajúcom odseku pod písmenom c) uhradí však Zbor národnej bezpečnosti aspoň jednu tretinu škody.

(4) Pri posudzovaní, či príslušník porušil predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone služby [odsek 1 písm. a) a odsek 2 písm. a)], sa nemožno odvolávať len na všeobecné ustanovenia, podľa ktorých si má každý počínať tak, aby neohrozoval svoje zdravie a zdravie iných.

(5) Za ľahkomyselné konanie [odsek 2 písm. c)] nemožno považovať bežnú neopatrnosť a konanie vyplývajúce z rizika služby.

§ 87

Zbor národnej bezpečnosti sa nemôže zbaviť zodpovednosti, ak príslušník utrpel služobný úraz

a) pri služobnom zákroku alebo pri službe vykonávanej na uskutočnenie mimoriadnych bezpečnostných opatrení alebo

b) pri odvracaní nebezpečenstva hroziaceho životu alebo zdraviu alebo škody hroziacej majetku, pokiaľ príslušník tento stav sám úmyselne nevyvolal.

§ 88

Príslušníkovi, ktorý utrpel služobný úraz alebo u ktorého bola zistená choroba z povolania, je Zbor národnej bezpečnosti povinný v rozsahu, v ktorom za škodu zodpovedá, poskytnúť náhradu za stratu na služobnom príjme, za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, za účelne vynaložené náklady spojené s liečením a za vecnú škodu, prípadne aj jednorazové mimoriadne odškodnenie.

§ 89

(1) Náhrada za stratu na služobnom príjme počas neschopnosti príslušníka na službu sa poskytuje v takej výške, aby spolu so služobným príjmom v chorobe alebo nemocenským sa rovnala jeho čistému služobnému príjmu pred vznikom škody spôsobenej služobným úrazom alebo chorobou z povolania.

(2) Náhrada za stratu na služobnom príjme po skončení neschopnosti príslušníka na službu alebo pri uznaní plnej (čiastočnej) invalidity sa poskytuje v takej výške, aby spolu s čistým služobným príjmom (zárobkom) príslušníka po úraze alebo po zistení choroby z povolania s prípadným invalidným (čiastočným invalidným) dôchodkom poskytovaným z toho istého dôvodu sa rovnala jeho čistému služobnému príjmu pred vznikom škody spôsobenej služobným úrazom alebo chorobou z povolania. Na zvýšenie invalidného dôchodku pre bezmocnosť ani na jeho zníženie podľa predpisov o sociálnom zabezpečení sa neprihliada.

(3) Náhrada za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazove vo výške a za podmienok určených predpismi platnými pre pracovníkov v pracovnom pomere.*)

(4) Príslušníkovi, ktorého schopnosť na výkon služby bola zmenená alebo ktorý bol uznaný invalidným v dôsledku služobného úrazu, ktorý mu bol spôsobený trestným činom, pri služobnom zákroku, pri výkone služby v leteckej prevádzke, pri plnení zvláštnych úloh uložených služobnými orgánmi alebo pri práci s výbušninami, s chemickým, rádioaktívnym, vysoko virulentným, infekčným alebo iným obdobne nebezpečným materiálom, patrí jednorazové mimoriadne odškodnenie vo výške najmenej 10 000 Kčs a najviac 45 000 Kčs. Jednorazové mimoriadne odškodnenie patrí za týchto podmienok aj príslušníkovi, ktorého schopnosť na výkon služby bola zmenená alebo ktorý bol uznaný invalidným v dôsledku choroby z povolania.

§ 90

Ak príslušník následkom služobného úrazu alebo choroby z povolania zomrel, je Zbor národnej bezpečnosti povinný v rozsahu, v akom za škodu zodpovedá, poskytnúť náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s jeho liečením, náhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom, náhradu nákladov na výživu pozostalých a jednorazové odškodnenie pozostalých.

§ 91

(1) Náklady spojené s liečením a náklady spojené s pohrebom sa uhradia tomu, kto tieto náklady vynaložil. Od nákladov spojených s pohrebom sa odpočíta pohrebné poskytnuté podľa predpisov o nemocenskej starostlivosti.

(2) Náhrada nákladov na výživu pozostalých patrí pozostalým, ktorým zomretý výživu poskytoval alebo bol povinný poskytovať. Pri výpočte tejto náhrady sa vychádza z čistého služobného príjmu zomretého. Náhrada nákladov patrí, pokiaľ nie je uhradená dávkami dôchodkového zabezpečenia poskytovanými z tohto istého dôvodu. Od týchto dávok sa odpočíta suma, ktorá zodpovedá výške výchovného poskytovaného prv na deti.**)

(3) Jednorazové odškodnenie pozostalých patrí manželovi vo výške 3000 Kčs a dieťaťu, ktoré má nárok na sirotský dôchodok, vo výške 5000 Kčs. V odôvodnených prípadoch možno jednorazové odškodnenie pozostalých v úhrnnej výške 3000 Kčs priznať aj rodičom zomretého príslušníka.

§ 92

(1) Zbor národnej bezpečnosti môže výnimočne, ak pôjde o prípad hodný osobitného zreteľa, poskytnúť manželovi, dieťaťu, ktoré má nárok na sirotský dôchodok, prípadne rodičom zomretého príspevok vo výške jednorazového odškodnenia pozostalých, i keď za služobný úraz alebo chorobu z povolania nezodpovedá.

(2) Určovanie výšky jednorazového mimoriadneho odškodnenia upraví a postup služobných orgánov pri prejednávaní a určovaní náhrady škody a ďalšie podrobnosti ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky; môže tiež ustanoviť potrebné odchýlky na poskytovanie náhrady za bolesť, a v ktorých prípadoch možno poskytnúť jednorazové odškodnenie pozostalých vyššou sumou.

§ 93

Ak Zbor národnej bezpečnosti poškodenému nahradil škodu, má nárok na náhradu voči tomu, kto poškodenému za takúto škodu zodpovedá podľa Občianskeho zákonníka, a to v rozsahu zodpovedajúcom miere tejto zodpovednosti voči poškodenému a do výšky nárokov na náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka, pokiaľ sa vopred nedohodlo inak.

§ 94

Ak sa podstatne zmenia pomery poškodeného, ktoré boli rozhodujúce na určenie výšky náhrady škody, môže sa poškodený aj Zbor národnej bezpečnosti domáhať zmeny v úprave svojich práv, prípadne povinností.

§ 95
Zodpovednosť za škodu na odložených veciach

(1) Zbor národnej bezpečnosti zodpovedá za škodu na veciach, ktoré na jeho pracoviskách príslušník odložil pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním na určenom alebo obvyklom mieste.

(2) Za veci, ktoré príslušníci do služby obvykle nenosia a ktoré služobný orgán neprevzal do osobitnej úschovy, zodpovedá Zbor národnej bezpečnosti len do sumy 1000 Kčs. Ak škodu na týchto veciach spôsobil iný príslušník alebo pracovník činný na pracoviskách Zboru národnej bezpečnosti alebo ak služobný orgán prevzal tieto veci do osobitnej úschovy, uhrádza Zbor národnej bezpečnosti škodu bez obmedzenia.

(3) Zbor národnej bezpečnosti sa čiastočne zbaví zodpovednosti, ak preukáže, že ku škode došlo aj zavineným porušením služobnej povinnosti zo strany príslušníka.

(4) Nárok na náhradu škody zanikne, ak ju príslušník neohlásil služobnému orgánu bez zbytočného odkladu najneskôr do 15 dní odo dňa, keď sa o škode dozvedel.

§ 96
Zodpovednosť za škodu na veci pri služobnom zákroku a pri mimoriadnych bezpečnostných opatreniach

Ak príslušník utrpel škodu na veci pri služobnom zákroku alebo pri službe vykonávanej na uskutočnenie mimoriadnych bezpečnostných opatrení, zodpovedá za ňu Zbor národnej bezpečnosti.

§ 97
Zodpovednosť pri odvracaní škody

Príslušník, ktorý pri odvracaní nebezpečenstva hroziaceho životu alebo zdraviu alebo škody hroziacej majetku utrpel škodu na veci, má nárok voči Zboru národnej bezpečnosti na jej náhradu, ako aj na náhradu účelne vynaložených nákladov, ak tento stav sám nevyvolal a počínal si pritom spôsobom primeraným okolnostiam.

Ôsma hlava
Skončenie služobného pomeru a nároky s ním súvisiace

§ 98
Skončenie služobného pomeru

(1) Služobný pomer sa končí

a) uvoľnením,

b) prepustením,

c) odňatím hodnosti,

d) stratou hodnosti,

e) úmrtím príslušníka.

(2) Služobný pomer dojednaný na určitý čas sa končí aj uplynutím tohto času.

§ 99
Uvoľnenie

(1) Príslušník musí byť uvoľnený zo služobného pomeru, ak o to požiada. Žiadosť musí byť písomná, a ak príslušník žiada o uvoľnenie zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov, musí byť v nej uvedený aj dôvod na uvoľnenie.

(2) Ak ide o uvoľnenie zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov (napr. zo zdravotných dôvodov, preto, že príslušníkovi vznikne nárok na starobný dôchodok, preto, že nasleduje manžela do nového bydliska, preto, že sa nevyužíva jeho kvalifikácia, u príslušníčky aj pri uvoľnení z dôvodov ťarchavosti alebo starostlivosti o dieťa), skončí sa služobný pomer uplynutím troch kalendárnych mesiacov a v ostatných prípadoch uplynutím deviatich kalendárnych mesiacov nasledujúcich po dni doručenia žiadosti, pokiaľ sa služobný orgán s príslušníkom nedohodne inak.

(3) Rozhodnutie o skončení služobného pomeru uvoľnením oznámi služobný orgán príslušníkovi do jedného mesiaca odo dňa doručenia jeho žiadosti. Ak tak neurobí, skončí sa služobný pomer uvoľnením v lehote uvedenej v žiadosti. Ak lehota v žiadosti nie je uvedená, skončí sa služobný pomer uplynutím troch kalendárnych mesiacov nasledujúcich po dni doručenia žiadosti, pokiaľ sa služobný orgán s príslušníkom nedohodne inak.

(4) Ak sa rozhodnutie o skončení služobného pomeru uvoľnením neoznámilo príslušníkovi do jedného mesiaca odo dňa doručenia jeho žiadosti a ak bol v žiadosti uvedený dôvod na uvoľnenie, posudzuje sa uvoľnenie ako uvoľnenie zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov.

(5) Ak príslušník požiadal o uvoľnenie v skúšobnej dobe, skončí sa služobný pomer uplynutím jedného kalendárneho mesiaca nasledujúceho po dni doručenia žiadosti, pokiaľ sa služobný orgán s príslušníkom nedohodne inak, vždy však najneskôr uplynutím skúšobnej doby.

Prepustenie

§ 100

(1) Príslušník môže byť zo služobného pomeru prepustený,

a) ak niet preňho v dôsledku zásadných organizačných zmien schválených Radou obrany štátu v Zbore národnej bezpečnosti iného zaradenia,

b) ak je podľa posudku lekárskej komisie zo zdravotných dôvodov trvalo neschopný na výkon akejkoľvek služby alebo ak je jeho schopnosť na výkon služby zmenená a príslušníka nemožno previesť na funkciu, ktorej výkon by nebol na ujmu jeho zdravia,

c) ak spĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok,

d) ak bol pri služobnom hodnotení hodnotený ako nevyhovujúci a nie je spôsobilý zastávať inú, menej zodpovednú funkciu,

e) ak porušil služobnú prísahu, služobnú povinnosť alebo právomoc verejného činiteľa zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov služby alebo

f) ak bol právoplatne odsúdený pre trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody.

(2) O prepustení príslušníka z dôvodov uvedených v predchádzajúcom odseku písm. d), e) a f) sa môže rozhodnúť len do dvoch mesiacov odo dňa, keď služobný orgán dôvod prepustenia zistil, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol; v týchto lehotách sa rozhodnutie príslušníkovi musí aj oznámiť.

(3) Prepustenie príslušníka z niektorého z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. a), b), d) a e) je služobný orgán povinný vopred prerokovať s osobitnou komisiou zriadenou podľa § 18 ods. 4.

§ 101

(1) Rozhodnutie o prepustení sa musí vyhotoviť písomne a musí sa v ňom uviesť dôvod prepustenia so skutočnosťami ho zakladajúcimi, inak je neplatné.

(2) Pri prepustení sa končí služobný pomer uplynutím troch kalendárnych mesiacov, a ak ide o prepustenie v skúšobnej dobe, uplynutím jedného kalendárneho mesiaca odo dňa oznámenia rozhodnutia o prepustení, pokiaľ sa služobný orgán s príslušníkom nedohodne inak, vždy však najneskôr uplynutím skúšobnej doby.

(3) Ak príslušník porušil služobnú prísahu, služobnú povinnosť alebo právomoc verejného činiteľa úmyselne alebo ak úmyselne spáchal trestný čin, pre ktorý bol právoplatne odsúdený, možno skončiť služobný pomer prepustením podľa § 100 ods. 1 písm. e) alebo f) dňom oznámenia rozhodnutia o prepustení.

§ 102
Zákaz prepustenia v ochrannej dobe

(1) Príslušník nesmie byť prepustený zo služobného pomeru v ochrannej dobe, to je v dobe,

a) keď bol uznaný dočasne neschopným služby pre chorobu alebo úraz, pokiaľ si túto neschopnosť nespôsobil úmyselne,

b) od podania návrhu na ústavné ošetrovanie alebo od povolenia kúpeľného liečenia až do dňa jeho skončenia; pri ochorení tuberkulózou alebo chorobou z povolania sa táto doba predlžuje o šesť mesiacov po prepustení z ústavného ošetrovania,

c) keď je dlhodobe úplne uvoľnený na výkon verejnej funkcie alebo

d) keď je príslušníčka ťarchavá alebo keď sa príslušníčka trvalo stará aspoň o jedno dieťa mladšie ako jeden rok alebo, ak ide o osamelú príslušníčku, o dieťa mladšie ako tri roky.

(2) Zákaz prepustenia sa nevzťahuje na prepustenie z dôvodov uvedených v § 100 ods. 1 písm. e) a f) a na prepustenie v skúšobnej dobe.

(3) Ak rozhodnutie o prepustení bolo príslušníkovi oznámené pred začiatkom ochrannej doby a služobný pomer by sa mal skončiť v tejto dobe, ochranná doba sa do trojmesačnej lehoty uvedenej v § 101 ods. 2 nezapočítava, iba ak príslušník vyhlási, že na predĺžení služobného pomeru netrvá.

§ 103
Nároky po zrušení rozhodnutia o skončení služobného pomeru

Ak sa na základe odvolania príslušníka zruší rozhodnutie o skončení služobného pomeru, služobný pomer trvá a príslušníkovi patria i naďalej všetky doterajšie náležitosti. Ak príslušník oznámi najneskôr pred vydaním rozhodnutia o zrušení, že netrvá na ďalšom výkone služby, platí, pokiaľ sa nedohodne so služobným orgánom inak, že sa jeho služobný pomer končí uvoľnením zo závažných osobných dôvodov uplynutím troch kalendárnych mesiacov nasledujúcich po dni oznámenia pôvodného rozhodnutia o skončení služobného pomeru.

§ 104
Odňatie a strata hodnosti

Ak príslušníkovi bola odňatá hodnosť alebo ak došlo uňho k strate hodnosti na základe rozhodnutia súdu, končí sa jeho služobný pomer dňom, keď rozhodnutie o odňatí hodnosti alebo o strate hodnosti nadobudlo právoplatnosť.

§ 105
Skončenie služobného pomeru príslušníka prijatého na určitý čas

(1) Ak príslušník bol prijatý do služobného pomeru na určitý čas, končí sa jeho služobný pomer uplynutím tohto času. Ak však príslušník pokračuje po uplynutí tohto času s vedomím služobného orgánu vo výkone služby, platí, že sa tento služobný pomer zmenil na služobný pomer na neurčitý čas, pokiaľ sa služobný orgán s príslušníkom nedohodne inak.

(2) Príslušníka, ktorý bol prijatý do služobného pomeru na určitý čas, možno pred uplynutím tohto času uvoľniť zo služobného pomeru len zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov; prepustiť ho možno z dôvodov uvedených v § 100 s výnimkou dôvodu uvedeného v odseku 1 písm. c).

§ 106
Potvrdenie o zamestnaní a služobné posudky

(1) Pri skončení služobného pomeru je služobný orgán povinný vydať príslušníkovi posudok o jeho služobnej činnosti a potvrdenie o zamestnaní, v ktorom musí byť uvedená najmä doba jeho trvania, dosiahnutá kvalifikácia a či, v akej výške, v akom poradí a v čí prospech sa vykonávajú zo služobného príjmu príslušníka zrážky.

(2) Ak služobný orgán podáva inej organizácii alebo štátnemu orgánu posudok o služobnej činnosti príslušníka, musí príslušníkovi jeho obsah oznámiť a na požiadanie mu vydať jeho odpis.

§ 107
Umiestňovanie v občianskom povolaní

(1) Príslušníci, ktorých služobný pomer sa skončil prepustením alebo uvoľnením zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov a ktorým ku dňu skončenia služobného pomeru nevznikol nárok na starobný alebo invalidný dôchodok, majú právo požadovať, aby sa im zabezpečilo umiestnenie v občianskom povolaní primerané ich vzdelaniu, praktickým skúsenostiam a schopnostiam a umožnila príprava na zvolené občianske povolanie starostlivosťou štátu.

(2) Povinnosť zabezpečiť príslušníkom umiestnenie a prípravu na občianske povolanie podľa predchádzajúceho odseku patrí, ak ide o príslušníkov v pôsobnosti ministra vnútra Československej socialistickej republiky, vláde Československej socialistickej republiky, a ak ide o ostatných príslušníkov, vláde Českej socialistickej republiky alebo vláde Slovenskej socialistickej republiky. Túto povinnosť plnia vlády prostredníctvom ministerstiev vnútra; zúčastnené orgány štátnej správy plnia pritom úlohy ustanovené im príslušnou vládou.

§ 108
Odchodné

(1) Príslušníkovi, ktorého služobný pomer sa skončil uvoľnením alebo prepustením, patrí odchodné. V prípadoch hodných osobitného zreteľa možno odchodné tiež priznať, ak sa služobný pomer skončí odňatím hodnosti alebo stratou hodnosti. Odchodné nepatrí príslušníkovi, ktorý je po skončení služobného pomeru prijatý do služobného pomeru k ozbrojeným silám alebo k Zboru nápravnej výchovy.

(2) Odchodné sa poskytuje podľa dĺžky trvania služobného pomeru a dôvodu uvoľnenia alebo prepustenia až do výšky šesťnásobku hrubého mesačného služobného príjmu. Bližšie podmienky pre poskytovanie odchodného ustanoví a určovanie jeho výšky v jednotlivých prípadoch upraví minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 109
Platové vyrovnanie

(1) Príslušníkovi, ktorého služobný pomer sa skončil uvoľnením zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov alebo prepustením s výnimkou prepustenia pre odsúdenie za úmyselný trestný čin, patrí platové vyrovnanie, ak jeho služobný pomer trval aspoň desať rokov a príslušník nepoberá dôchodok zo sociálneho zabezpečenia alebo príspevok za službu; za týchto podmienok možno v prípadoch hodných osobitného zreteľa priznať príslušníkovi platové vyrovnanie, i keď mu podľa ustanovenia predchádzajúcej časti vety nepatrí.

(2) Platové vyrovnanie do výšky posledného čistého mesačného služobného príjmu poskytuje Zbor národnej bezpečnosti od nástupu občianskeho povolania, prípadne od začiatku prípravy na

toto povolanie, povolenej služobným orgánom, do uplynutia dvoch rokov od skončenia služobného pomeru.

Príspevok za službu

§ 110

(1) Príspevok za službu (ďalej len „príspevok“) patrí za podmienok nižšie uvedených príslušníkovi, ktorého služobný pomer sa skončil uvoľnením alebo prepustením z niektorého z dôvodov uvedených v § 100 ods. 1 písm. a) až d).

(2) V prípadoch hodných osobitného zreteľa možno príspevok tiež priznať, ak sa služobný pomer skončí prepustením z iných dôvodov, než ktoré sú uvedené v predchádzajúcom odseku, alebo ak sa skončí odňatím hodnosti alebo stratou hodnosti.

(3) Príspevok sa neposkytne, prípadne jeho výplata sa zastaví, ak je príslušník znovu prijatý do služobného pomeru alebo je prijatý do služobného pomeru k ozbrojeným silám alebo k Zboru nápravnej výchovy.

(4) Príspevok nepatrí po dosiahnutí veku 60 rokov.

§ 111

(1) Príspevok je

a) 20 % služobného príjmu, ak príslušník vykonával službu v Zbore národnej bezpečnosti po dobu najmenej 15 rokov a dosiahol vek aspoň 40 rokov, a pokiaľ ide o výkonného letca alebo o príslušníka vo funkcii osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti, bez ohľadu na vek;

b) 30 % služobného príjmu, ak príslušník vykonával službu v Zbore národnej bezpečnosti po dobu najmenej 20 rokov alebo ju vykonával po kratšiu dobu, ale sa podieľal na intenzívnej výstavbe Zboru národnej bezpečnosti a dosiahol vek aspoň 45 rokov.

(2) Príspevok podľa predchádzajúceho odseku nesmie však prekročiť sumu zodpovedajúcu maximálnej výške čiastočného invalidného dôchodku účastníkov odboja.

(3) Príspevok sa zvyšuje účastníkom odboja; o toto zvýšenie sa môže prekročiť hranica ustanovená v odseku 2.

§ 112

Príspevok sa vymeriava z posledného hrubého mesačného služobného príjmu príslušníka pred skončením služobného pomeru alebo, ak je to preňho výhodnejšie, z jeho priemerného hrubého mesačného služobného príjmu za posledných päť kalendárnych rokov pred skončením služobného pomeru.

§ 113

(1) Pri súbehu príspevku so zárobkom sa príspevok kráti o sumu, o ktorú súčet príspevku a hrubého mesačného zárobku presahuje výšku služobného príjmu, z ktorého sa príspevok vymeral.

(2) Pri súbehu nároku na príspevok a na starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa predpisov o sociálnom zabezpečení patrí oprávnenému podľa jeho voľby buď dôchodok alebo príspevok.

§ 114

(1) Rozsah zvýšenia príspevku účastníkom odboja podľa § 111 ods. 3 a podrobnosti o poskytovaní príspevku ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky.

(2) Ministri vnútra môžu odstraňovať tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní predchádzajúcich ustanovení o príspevku.

(3) Vláda Československej socialistickej republiky môže so zreteľom na vývoj životných nákladov ustanoviť k príspevku osobitný prídavok, prípadne upraviť pre oprávnených spôsob krátenia príspevku výhodnejšie.

§ 115
Úmrtné

Ak sa služobný pomer skončí úmrtím príslušníka, patrí pozostalým úmrtné. Výšku úmrtného a okruh pozostalých, ktorým úmrtné patrí, ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky. Nároky pozostalých podľa § 90 zostávajú nedotknuté.

Deviata hlava
Odvolanie a konanie o odvolaní

§ 116
Odvolanie

(1) Proti rozhodnutiu služobného orgánu môže príslušník podať odvolanie do 15 dní, a ak ide o odvolanie proti rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu alebo o prepustenie v skúšobnej dobe, do siedmich dní odo dňa oznámenia rozhodnutia. Odvolanie môže príslušník podať aj proti služobnému hodnoteniu, potvrdeniu o zamestnaní a služobnému posudku v lehote 15 dní odo dňa, keď bol s ich obsahom oboznámený. Odvolanie sa podáva u služobného orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, písomne alebo ústne do protokolu.

(2) Podanie odvolania nemá odkladný účinok s výnimkou odvolania proti rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu alebo o náhrade škody.

(3) Ak nejde o odvolanie proti rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu, môže služobný orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, odvolaniu sám vyhovieť; ak tak neurobí, je povinný bez odkladu, najneskôr však do 30 dní od podania odvolania, predložiť odvolanie orgánu príslušnému na rozhodnutie o odvolaní (ďalej len „odvolací orgán“).

(4) Proti rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno odvolať.

§ 117
Odvolací orgán

(1) Odvolacím orgánom je služobný orgán najbližšie nadriadený služobnému orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(2) Odvolací orgán je povinný rozhodnúť o odvolaní bez zbytočného odkladu, najneskôr však do 60 dní odo dňa podania odvolania, a to po predchádzajúcom prerokovaní v poradnej komisii. Ak v tejto lehote nebolo možné rozhodnúť, musí byť príslušník upovedomený o dôvodoch, pre ktoré nemohlo byť rozhodnuté, a musí mu byť oznámený čas, v priebehu ktorého sa o odvolaní rozhodne.

(3) Proti rozhodnutiu ministra vnútra, ak nejde o rozhodnutie o odvolaní, možno podať rozklad. O rozklade rozhoduje minister vnútra. Pre rozklad a konanie o ňom platí ustanovenie o odvolaní.

§ 118
Poradná komisia

(1) Poradná komisia sa skladá z predsedu, jeho zástupcu a z ďalších najmenej siedmich členov. Odvolanie prerokúvajú poradné komisie v senátoch, ktoré určí jej predseda; senáty musia byť najmenej trojčlenné.

(2) Členom poradnej komisie môže byť príslušník, ktorý je príkladom v plnení služobných povinností a má dostatočné znalosti a skúsenosti na riadny výkon tejto funkcie.

(3) Z účasti na konaní senátu je vylúčený člen, u ktorého s ohľadom na jeho vzťah k prerokúvanej veci alebo k účastníkovi možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. O tom, či je člen komisie z konania v senáte vylúčený, rozhoduje jej predseda.

(4) Poradné komisie zriaďujú a predsedu, zástupcu a ďalších členov vymenúvajú vo svojej pôsobnosti ministri vnútra; prihliadajú pritom najmä na organizačné usporiadanie Zboru národnej bezpečnosti.

Konanie o odvolaní

§ 119

Odvolací orgán je povinný zaistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si zadovážiť potrebné doklady pre rozhodnutie; pritom sa musí príslušníkovi dať možnosť k týmto podkladom sa vyjadriť.

§ 120

Rozhodnutie odvolacieho orgánu sa musí vyhotoviť písomne a doručiť účastníkom konania. Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o tom, že toto rozhodnutie je konečné.

§ 121

(1) Pokiaľ príslušník v dôsledku nesprávneho poučenia alebo preto, že nebol vôbec poučený, podal odvolanie po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty alebo u nepríslušného služobného alebo odvolacieho orgánu, má sa za to, že ho podal včas a u príslušného orgánu, ak tak urobil najneskôr do troch mesiacov odo dňa, keď mu bolo rozhodnutie oznámené.

(2) Odvolací orgán môže zmeškanie lehoty odpustiť, ak k nemu došlo zo závažných dôvodov, príslušník o to požiada do 15 dní odo dňa, keď pominul dôvod zmeškania, a zároveň podá odvolanie.

§ 122

Minister vnútra Československej socialistickej republiky podrobnejšie upraví konanie o odvolaní.

§ 123
Právoplatné a vykonateľné rozhodnutie

(1) Rozhodnutie služobného orgánu, proti ktorému už nemožno podať odvolanie (rozklad), je v právoplatnosti.

(2) Rozhodnutie je vykonateľné, ak proti nemu nemožno podať odvolanie (rozklad) alebo ak odvolanie (rozklad) nemá odkladný účinok.

(3) Ak v určenej lehote nebola splnená povinnosť na peňažité plnenie uložená vykonateľným rozhodnutím, môže toto rozhodnutie v jednoduchých prípadoch vykonať služobný orgán, inak ho na návrh oprávneného vykoná súd alebo národný výbor.

Mimoriadne opravné prostriedky

§ 124

(1) Ak sa dodatočne zistí, že právoplatné rozhodnutie je v rozpore s právnymi predpismi, môže ho minister vnútra vo svojej pôsobnosti zrušiť. Minister vnútra rozhodne vo veci samej.

(2) Právoplatné rozhodnutie o skončení služobného pomeru môže minister vnútra zrušiť len na návrh príslušníka, v ostatných prípadoch aj z vlastného podnetu.

(3) Právoplatné rozhodnutie možno zrušiť do troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti.

§ 125

(1) Ak sa dodatočne zistili mimoriadne závažné okolnosti, ktoré príslušník nemohol bez svojej viny v konaní uplatniť a ktoré odôvodňujú podstatne priaznivejšie rozhodnutie v jeho prospech, môže služobný orgán na jeho návrh zrušiť svoje právoplatné rozhodnutie. Právoplatné rozhodnutie odvolacieho orgánu (orgánu, ktorý rozhodoval o rozklade) môže zrušiť tento orgán, ak sú splnené podmienky predchádzajúcej vety.

(2) Orgán, ktorý rozhodnutie zrušil, rozhodne vo veci samej.

(3) Návrh na zrušenie rozhodnutia podľa odseku 1 môže príslušník podať len do troch mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o okolnostiach odôvodňujúcich navrhovanú zmenu, najneskôr však do troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

DRUHÁ ČASŤ
SLUŽOBNÝ POMER PRÍSLUŠNÍKOV ZBOROV NÁPRAVNEJ VÝCHOVY

§ 126

Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú aj na služobný pomer príslušníkov zborov nápravnej výchovy s týmito odchýlkami:

a) kde sa v tomto zákone hovorí o Zbore národnej bezpečnosti, rozumejú sa ním zbory nápravnej výchovy;

b) pôsobnosť, ktorá podľa tohto zákona patrí ministrovi vnútra Československej socialistickej republiky a ministrovi vnútra Českej socialistickej republiky alebo Slovenskej socialistickej republiky, patrí ministrom spravodlivosti Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky;

c) príslušníci Zboru nápravnej výchovy sú v služobnom pomere k Zboru nápravnej výchovy Českej socialistickej republiky alebo k Zboru nápravnej výchovy Slovenskej socialistickej republiky; pôsobnosť podľa § 2 ods. 2 tohto zákona vykonávajú ministri spravodlivosti Českej socialistickej

republiky a Slovenskej socialistickej republiky a v rozsahu nimi ustanovenom ďalšie orgány Zboru nápravnej výchovy, náčelníci a velitelia aj v prípadoch ustanovených týmto zákonom.

TRETIA ČASŤ
SPOLOČNÉ USTANOVENIA O KONANÍ

§ 127
Právny úkon

(1) Služobný orgán je povinný oznámiť rozhodnutie (vyhlásiť písomný rozkaz) príslušníkovi, ktorého sa týka. Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie, u ktorého orgánu a v akej lehote možno podať odvolanie proti rozhodnutiu. Písomné vyhotovenie rozhodnutia (písomný rozkaz) netreba príslušníkovi doručiť s výnimkou prípadov, ktoré ustanoví minister vnútra Československej socialistickej republiky. Minister vnútra Československej socialistickej republiky môže tiež podrobnejšie upraviť konanie predchádzajúce rozhodnutiu služobného orgánu.

(2) Príslušník robí podanie služobnému orgánu, ktorého sa týka. Podanie môže byť oznámené ústne do protokolu alebo urobené písomne. Písomne musí byť podanie urobené, ak to ustanovuje tento zákon. Služobný orgán je povinný o veci rozhodnúť bez zbytočného odkladu.

§ 128
Neplatnosť právneho úkonu príslušníka

(1) Neplatný je právny úkon,

a) ktorý nebol urobený slobodne, vážne, určite alebo zrozumiteľne,

b) ktorým sa príslušník vopred vzdáva svojich práv,

c) ak ho urobil príslušník konajúci v duševnej poruche, ktorá ho robí na tento právny úkon neschopným,

d) ak ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

(2) Právne úkony, ktoré sa neurobili formou predpísanou týmto zákonom, sú neplatné, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon.

(3) Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatná len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu, z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

§ 129
Premlčanie a zánik práv (nárokov)

(1) Právo sa premlčí, ak sa neuplatnilo v čase v tomto zákone ustanovenom. Na premlčanie sa prihliadne, len ak sa ten, voči ktorému sa právo uplatňuje, na premlčanie odvoláva; v takom prípade nemožno premlčané právo tomu, kto ho uplatňuje, priznať.

(2) K zániku práva preto, že nebolo v stanovenej lehote vykonané, dochádza len v prípadoch uvedených v § 30 ods. 1, § 95 ods. 4 a § 100 ods. 2; na zánik práva sa prihliadne, aj keď sa to v konaní nenamieta.

(3) Ak príslušník uplatní svoje právo a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba počas konania neplynie. To isté platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré sa vedie konanie na výkon rozhodnutia.

(4) Právo uplatňuje príslušník podaním u služobného orgánu, služobný orgán rozhodnutím (písomným rozkazom).

Premlčacia doba

§ 130

(1) Premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť po prvý raz.

(2) Ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich splatnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane splatnou celá dlžná suma, začne plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplnenej splátky.

§ 131

(1) Pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, premlčujú sa peňažné nároky zo služobného pomeru za jeden rok.

(2) Ak ide o právo na náhradu škody, začne plynúť jednoročná premlčacia doba odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

§ 132

(1) Ak právo bolo priznané právoplatným rozhodnutím, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo bolo tým, kto je povinný plniť, písomne uznané čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď došlo k uznaniu; ak však v uznaní bola uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty. Právo zaistené obmedzením prevodu nehnuteľnosti sa premlčuje za desať rokov.

(2) Rovnaká premlčacia doba platí aj pre jednotlivé splátky, na ktoré bolo plnenie v rozhodnutí alebo v uznaní práva rozložené; premlčacia doba pri jednotlivých splátkach začína plynúť odo dňa ich splatnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane splatnou celá dlžná suma, začne plynúť desaťročná premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplnenej splátky.

(3) Úroky a opätujúce sa plnenie právoplatne priznané alebo písomne uznané, ktorých splatnosť nastala po právoplatnosti rozhodnutia alebo po uznaní, sa premlčujú za tri roky odo dňa ich splatnosti.

§ 133
Neoprávnený majetkový prospech

(1) Ak príslušník získa neoprávnený majetkový prospech na úkor majetku spravovaného služobným orgánom alebo Zbor národnej bezpečnosti na úkor príslušníka, musí ho vydať.

(2) Neoprávneným majetkovým prospechom je prospech získaný plnením bez právneho dôvodu alebo plnením na základe neplatného právneho úkonu.

(3) Vrátenie neprávom vyplatených súm môže však služobný orgán na príslušníkovi požadovať, len ak príslušník vedel alebo musel z okolností predpokladať, že ide o sumy nesprávne určené alebo omylom vyplatené, a to do jedného roka odo dňa, keď zistil, že sumy boli nesprávne určené alebo omylom vyplatené, a najdlhšie do troch rokov od ich výplaty.

(4) Neplatnosť právneho úkonu nemôže byť príslušníkovi na ujmu, pokiaľ neplatnosť nespôsobil výlučne sám; ak príslušníkovi následkom takého neplatného právneho úkonu vznikne škoda, je Zbor národnej bezpečnosti povinný ju nahradiť.

§ 134
Započet doby zamestnania

(1) Príslušníkom sa do doby trvania služobného pomeru rozhodujúcej pre priznanie nárokov vyplývajúcich zo služobného pomeru započítavajú doby služobného pomeru od 9. mája 1945 v Zbore národnej bezpečnosti, v ozbrojených silách a v Zbore nápravnej výchovy a iné doby, pokiaľ sa príslušníkom už započítali podľa doterajších predpisov.

(2) Minister vnútra Československej socialistickej republiky ustanoví, v akom rozsahu sa pre priznanie platového vyrovnania a príspevku za službu zvýhodnene započítava služba výkonného letca a výkon funkcií osobitnej povahy a osobitného stupňa nebezpečnosti; môže tiež ustanoviť, ktoré ďalšie doby, najmä doby odbojovej činnosti a väznenia z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v čase neslobody, sa započítavajú do doby trvania služobného pomeru rozhodujúcej pre priznanie nárokov vyplývajúcich zo služobného pomeru.

§ 135
Použitie ustanovení Zákonníka práce

(1) Na služobný pomer príslušníkov sa použijú obdobne tieto ustanovenia Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení predpisov ho meniacich a dopĺňajúcich:

§ 10 až 17, § 94, § 108 ods. 4, § 241 a 244, § 245 ods. 1, 2 a 4,§ 246 až 260, § 265 ods. 2, § 266, § 272 ods. 1 a 3, § 273 a § 274 ods. 1.

(2) Minister vnútra Československej socialistickej republiky môže ustanoviť, ktoré funkcie sa obsadzujú na základe konkurzu.

Prechodné ustanovenia

§ 136

(1) Podľa tohto zákona sa posudzujú aj služobné pomery vzniknuté pred 1. januárom 1971, pokiaľ nižšie nie je ustanovené inak.

(2) Podľa doterajších predpisov sa posudzujú nároky vzniknuté zo služobného pomeru do 31. decembra 1970 a právne úkony týkajúce sa vzniku, zmeny a skončenia služobného pomeru urobené pred 1. januárom 1971 a ich právne účinky, aj keď nastanú po tomto dni, ako aj lehoty, ktoré začali plynúť pred týmto dňom.

(3) Dôvody uvedené v § 100 ods. 1 písm. d), e) a f) možno použiť i vtedy, ak došlo k skutočnosti odôvodňujúcej prepustenie príslušníka i pred začiatkom účinnosti tohto zákona; ak vyplýva pritom skutočnosť odôvodňujúca prepustenie príslušníka z jeho politickej nespôsobilosti, možno ho až do konca roka 1971 prepustiť, pokiaľ odo dňa, keď dôvod prepustenia vznikol, neuplynula lehota dlhšia než tri roky.

(4) Sumy obmedzujúce podľa prvších predpisov spôsob výpočtu a poskytovanie náhrady za stratu na zárobku a náhrady nákladov na výživu pozostalých sa pre náhrady patriace za čas od 1. januára 1971 zvyšujú na jednotnú sumu 2500 Kčs. Invalidným dôchodkom, čiastočne invalidným dôchodkom a dôchodkom pozostalých sa rozumejú od 1. januára tieto dôchodky po odpočítaní prípadnej osobitnej dane z dôchodku. Na žiadosť poškodeného sa prípadná úprava náhrady vykoná aj vtedy, keď o uvedených náhradách bolo už právoplatne rozhodnuté alebo keď ich výška bola už dohodnutá.

(5) Konanie o opravných prostriedkoch začaté pred 1. januárom 1971 uskutočnia a o opravných prostriedkoch rozhodnú orgány príslušné podľa doterajších predpisov, a to spôsobom ustanoveným v týchto predpisoch.

§ 137

Ministri vnútra môžu vo svojej pôsobnosti najdlhšie do piatich rokov od začiatku účinnosti tohto zákona odpustiť príslušníkom, ktorí sú v služobnom pomere aspoň 20 rokov alebo dosiahli 45 rokov veku, stupeň vzdelania požadovaný na ich povýšenie do najvyššej hodnosti určenej pre vykonávanú funkciu, ak dosiahli aspoň najbližšie nižší stupeň vzdelania a dosahujú veľmi dobré výsledky vo výkone služby.

§ 138
Zrušovacie ustanovenie

(1) Na príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a zborov nápravnej výchovy sa nevzťahuje zákon č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl.

(2) Zrušujú sa:

1. ustanovenie § 34 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Národného zhromaždenia č. 165/1964 Zb. a zákona č. 59/1969 Zb. o niektorých zmenách v služobných pomeroch vojakov z povolania;
2. ustanovenie § 63 ods. 1 až 4 zákona č. 59/1965 Zb. o výkone trestu odňatia slobody v znení zákona č. 173/1968 Zb.;
3. ustanovenia § 162 ods. 2 a § 206 ods. 2 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení zákona č. 153/1969 Zb., pokiaľ sa v nich hovorí o príslušníkoch Zboru národnej bezpečnosti a zborov nápravnej výchovy;
4. ustanovenia § 27, 28 a § 29 ods. 3 zákona č. 70/1965 Zb. o Zbore národnej bezpečnosti;
5. vyhláška ministra vnútra č. 35/1961 Zb. o služobnej prísahe príslušníkov bezpečnostných zborov Ministerstva vnútra.

§ 139
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1971.

Svoboda v. r.

Dr. Hanes v. r.

Dr. Štrougal v. r.

*) § 83 Zákonníka práce a vyhláška č. 63/1968 Zb. o zásadách pre skracovanie týždenného pracovného času a pre zavádzanie prevádzkových a pracovných režimov s päťdňovým pracovným týždňom.

*) Zákon č. 76/1952 Zb. o dani zo mzdy v znení neskorších predpisov.

*) § 276 a násl. Občianskeho súdneho poriadku, § 122 Zákonníka práce a § 20 vl. nar. č. 66/1965 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce.

**) § 122 ods. 2 Zákonníka práce a § 20 vl. nar. č. 66/1965 Zb.

***) § 33 zák. č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia.

*) Zákon č. 174/1968 Zb. o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou práce.

*) Zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení neskorších predpisov, zákon č. 88/1968 Zb., zákon č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení (§ 95 až 107).

**) § 5 zák. č. 88/1968 Zb.

*) § 157 až 161 Zákonníka práce.

*) Vyhl. č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení vyhl. č. 84/1967 Zb.

**) Zákon č. 32/1957 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.